

SIVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Ana Bilim Dalı

TAB'Î MUSTAFA EFENDİ'NİN ESERLERİNİN ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Hakan CERİM

Sivas
Temmuz 2019

SİVAS CUMHURİYET ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Müzik Ana Bilim Dalı

TAB'Î MUSTAFA EFENDİ'NİN ESERLERİNİN ANALİZİ

Yüksek Lisans Tezi

Hakan CERİM

Tez Danışmanı
Prof. Erol BAŞARA

Sivas
Temmuz 2019

KABUL VE ONAY

Üniversite : Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Ana Bilim Dalı : Müzik Ana Bilim Dalı
Tezin başlığı : Tab'î Mustafa Efendi'nin Eserlerinin Analizi
Savunma Tarihi : 04.07.2019
Danışmanı : Prof. Erol BAŞARA

Unvanı - Adı Soyadı

Jüri Başkanı : Prof. Erol BAŞARA

Üye : Doç. Dr. Serdar ÇELİK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Banu GEBOLOĞLU

Oy Birliği

Oy Çokluğu

İmza

Hakan CERİM tarafından hazırlanan "Tab'î Mustafa Efendi'nin Eserlerinin Analizi" başlıklı tez, kabul edilmiştir. .../.../2019

Prof. Dr. Ahmet ŞENGÖNÜL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde hazırladığım bu Yüksek Lisans tezinin bizzat tarafımdan ve kendi sözcüklerimle yazılmış orijinal bir çalışma olduğunu ve bu tezde;

- 1- Çeşitli yazarların çalışmalarından faydalandığımda bu çalışmaların ilgili bölümlerini doğru ve net biçimde göstererek yazarlara açık biçimde atıfta bulunduğumu;
- 2- Yazdığım metinlerin tamamı ya da sadece bir kısmı, daha önce herhangi bir yerde yayımlanmışsa bunu da açıkça ifade ederek gösterdiğimi;
- 3- Başkalarına ait alıntılanan tüm verileri (tablo, grafik, şekil vb. de dahil olmak üzere) atıflarla belirttiğimi;
- 4- Başka yazarların kendi kelimeleriyle alıntıladığım metinlerini, tırnak içerisinde veya farklı dizerek verdiğim yine başka yazarlara ait olup fakat kendi sözcüklerimle ifade ettiğim hususları da istisnasız olarak kaynak göstererek belirttiğimi;

beyan ve bu etik ilkeleri ihlal etmiş olmam halinde bütün sonuçlarına katlanacağımı kabul ederim.

04/07/2019

Hakan ÇERİM

ÖN SÖZ

Çalışma süresince, bilgi ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemediğim yoluma ışık tutan tez danışmanım Prof. Dr. Erol BAŞARA'ya, Doç. Dr. Bilen IŞIKTAŞ'a, Arş. Gör. Harun KORKMAZ'a, Arş. Gör. Dr. Hasan CERİM'e, Arapça Öğretmeni Muhammed Nur GÜNDÜZ'e, Felsefe Öğretmeni Dilber ALTINAR'a, Müzik Öğretmeni Emre ÜSTGÜL'e, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni; Kayra Han GÜÇLÜ'ye ve Tuba ERYILMAZ'a, Türkçe Öğretmeni; Çiğdem ÇOŞKUN ve Şirin ARMUTÇUOĞLU'na, Bilişim Teknolojileri Öğretmeni; Berivan AKDOĞAN'a, başta abim, İngilizce Öğretmeni; Volkan AKURT'a, ve aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Hakan CERİM

2019

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	i
KISALTMALAR	iii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Problemi	1
1.2. Araştırmanın Amacı	1
1.3. Araştırmanın Önemi	1
1.4. Araştırmada Evren ve Örneklem	1
1.5. Verilerin Toplanması.....	2
1.6. Yöntem	2
1.7. Sınırlılıklar.....	3
1. BÖLÜM	5
TAB'Î MUSTAFA EFENDİ'NİN HAYATI, FORMLAR VE PROZODİ	5
1.1. Tab'î Mustafa Efendi'nin Hayatı	5
1.2. Türk Müziğinde Formlar	6
1.2.1. Beste Formu.....	9
1.2.2. Ağır Semâî Formu	10
1.2.3. Yürük Semâî Formu	11
1.3. Prozodi.....	11
1.3.1. Aruz, Vezin, Taktî/Durgu	12
1.4. Yürük Semâî Usûlünde Hece Taksimâtı ve Durgu	14
2. BÖLÜM	17
BULGULAR	17
2.1. Beste Formundaki Eserlerin İncelenmesi.....	17
2.1.1. Rahatü'l-ervâh Murabbâ Beste (Aldırıp kendini hüsnün seyreden seyyâh olur)	21
2.1.2. Dügâh Murabbâ Beste (Berg-i gül ol gonca fem sen gibi ter-dâmen midir?).....	29
2.1.3. Hûzî Nakış Beste (Bir güzel Arnavud'un gâmzesi kâr etdi dile)	37

2.1.4. Yegâh Murabbâ Beste (Buldu peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin)	44
2.1.5. Kürdî Murabbâ Beste (Dag-ı dilimi saklar iken yâre açıldı)	52
2.1.6. Nühüft Murabbâ Beste (Ol şeh-i hüsnün dilâ râz-ı nihânım kim bilir?).	59
2.1.7. Rast Murabbâ Beste (Seyreyle o billûr beden tâze firengi)	66
2.1.8. Sâzkâr Murabbâ Beste (Yâr hemîşe dilde sühân elde saz kârımdır)	73
2.2. Ağır Semâî Formundaki Eserlerin Müzikal Analizi.....	78
2.2.1. Bayâti Nakış Ağır Semâî (Çıkmaz derûn-i dilden efendim muhabbetin)	81
2.2.2. Yegâh Murabbâ Ağır Semâî (Günden güne bir serv-i hırâman olacaksın).....	87
2.2.3. Dügâh Murabbâ Ağır Semâî (Nedir ol cümbüş-i nâdide o cansûz nigâh?)	93
2.3. Yürük Semâî Formundaki Eserlerin Müzikal Analizi	97
2.3.1. Hüseyni Nakış Yürük Semâî (Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz) .	100
2.3.2. Hüseyni Murabbâ Yürük Semâî (Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz)	106
2.3.3. Beyâti Nakış Yürük Semâî (Gül yüzlerin şevkine gel nûş edelim mey)112	
2.3.4. Şehnâz Buselik Nakış Yürük Semâî (Nâz ile hıram eylese titrer o semen ten)	121
2.3.5. Uşşak Nakış Yürük Semâî (Olsîm-beden câme değışmekten usanmaz)128	
2.3.6. Hicaz Nakış Yürük Semâî (Tâkat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze)..	134
3. BÖLÜM.....	139
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	139
3.1. Sonuç	139
3.2. Öneriler	141
KAYNAKÇA	143
ÖZ GEÇMİŞ.....	145

KISALTMALAR

İncelenen eserlerde: İmâle'de (_) işareti, zihaf'da (.) işareti ve ulama'da (*) işareti kullanılmıştır.

ÖZET

Yüzyıllar boyunca Türk müziğine birçok isim katkıda bulunmuştur. Bu isimlerden biri 18. yüzyılda yaşayan Tab'î Mustafa Efendi'dir. Lâle Devri bestekârı olan Tab'î, çalgısal ve sözel eserler bestelemiştir. Yaşadığı dönemde divan edebiyatının kullanılması nedeniyle aruz vezninde küçük ve büyük formlarda eserler vermiştir.

Bu çalışmada; Tab'î'nin TRT repertuarında bulunan peşrev, saz semâî, şarkı, beste, ağır semâî, yürük semâî formlarındaki toplam 22 eserinden; “beste(8), ağır semâî(3), yürük semâî(6)” olmak üzere 17 eseri incelenmiştir. Çalışmanın içeriği üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Tab'î'nin hayatı, eserlerinde kullandığı form-biçim, aruz vezni ve prozodi kuralları hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, birinci bölümde verilen bilgilere dayanılarak bestekârın eserleri; makam, form, usûl ve hece taksimatı bakımından analiz edilmiştir. Hece taksimâtı ve vezin incelemelerinde tablolardan yararlanılmıştır. Üçüncü bölümde, yapılan analizler doğrultusunda eserlerdeki saptamalar, sonuç ve öneriler bölümü olarak genel bir değerlendirme yapılmıştır.

Tab'î'nin incelenen eserlerinde; özgün bir besteleme tarzının olduğu, bestelerinde geleneğe bağlı kaldığı ve kullandığı form, makam ve prozodi özelliklerini yansıttığı, prozodi kurallarını birbirleriyle harmanladığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Tab'î Mustafa Efendi, Form, Prozodi, Taktî/Durgu, Terennüm.

ABSTRACT

For centuries, a variety of names have contributed to Turkish music. One of these names is Tab'î Mustafa Efendi, who lived in the 18th century. Tab'i, a composer of the Tulip Era, composed instrumental and verbal works. Due to the fact that the divan literature was used in the period when he lived, Tab'î produced works in aruz prosody in large forms as well as small forms.

In this study, 17 works of his including Compositions (8), ağır semâî (3), yürük semâî (6) of a total of 22 works from his works in the forms of peşrev, saz semâî, songs, composition, ağır semâî, yürük semâî were examined. The contents of the study consist of three parts. The first chapter makes up the introduction. In the second chapter, some information related to Tab'î Mustafa Efendi's life and the forms used in his works, the rules of aruz prosody and prosody is supplied. In the second chapter, the works of the composer are examined in terms of maqam, form, divisions and syllable divisions based on the information given in the first chapter.

Tables are utilised in the examinations of syllable divisions and usûl. A general evaluation of the sections of detections, findings and results in the works has been made in accordance with the applied analyses.

It has been discovered that the studied works of Tab'î, he had a distinctive style of composition, that he remained faithful to tradition and reflected the characteristics of the forms, maqams and prosodies he used in his compositions and that he blended the rules of the prosody together.

Keywords: Tab'î Mustafa Efendi, Form, Usûl, Taktî/Durgu, Terennüm

GİRİŞ

1.1. Araştırmanın Problemi

Araştırmanın problem cümlesi: “Tab’î Mustafa Efendi’nin eserlerinin incelenmesi” başlığı altında: Tab’î Mustafa Efendi’nin eserlerinin incelenmesi ile ulaşılabacak sonuçlar nelerdir?

Araştırmanın alt problem cümleleri ise:

Tab’î tarafından bestelenen eserler, prozodi açısından gelenekseli yansıtmakta mıdır?

Tab’î tarafından bestelenen eserler, form-biçim açısından gelenekseli yansıtmakta mıdır?

Tab’î tarafından bestelenen eserler, makam ve usûl açısından gelenekseli yansıtmakta mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmada amaç, Tab’î’nin eserlerini prozodi, form-biçim ve makam anlayışı açısından incelemek ve bu doğrultuda eserlerin gelenekseli yansıtıp yansıtmadığını belirlemektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

Yapılan literatür taraması sonucunda Tab’î’nin eserlerini prozodi, makam, form-biçim ve hece taksimatı açısından inceleyen herhangi bir araştırmanın olmadığı tespit edilmiştir. Araştırma bu açıdan önemlidir. Ayrıca bu araştırma, Tab’î’nin eserlerinin makam, form-biçim ve prozodi açısından gelenekseli yansıtıp yansıtmadığının tespit edilmesi açısından önemlidir.

1.4. Araştırmada Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Tab’î’nin bestelediği eserler örneklemini ise, Tab’î’nin TRT repertuarında yer alan sözlü eserleri oluşturmuştur.

1.5. Verilerin Toplanması

Bu araştırmanın verilerini, Tab'î'nin araştırma kapsamında TRT repertuarından ulaşılan 17 sözlü eseri oluşturmuştur.

1.6. Yöntem

Bu çalışmada belge tarama yöntemi kullanılmıştır. Tab'î'nin TRT repertuarından ulaşılan notaları, formlara göre ayrılıp alfabetik olarak sıralanmıştır. Hangi formda kaç eser olduğu belirlenmiştir. Eserlerin notaları Mus2 nota yazım programı ile tekrar yazılmıştır.

Form-biçim açısından eserler, Kemal İLERİCİ kurallarına göre bölümlere ayrılmıştır. Aynı melodi ile bestelenen 1. 2. ve 4. mısralar "A" harfi ile, terennüm bölümü "B" harfi ile, miyân bölümü "C" harfi ile, eğer miyândan sonraki terennüm farklı ise "D" harfi ile gösterilmiştir.¹ Nakış eserlerde bu harflendirmeler, sırasal olarak yapılmış ve biçim bölümünde belirtilmiştir.

Eserlerin makam incelemesi, Kemal İLERİCİ'nin kuralları doğrultusunda ayrılan form bölümlerine göre Arel nazariyatına kapsamında yapılmıştır. Prozodik incelemede, Ferit DEVELLİOĞLU "*Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*" sözlüğünden, güftelerdeki bazı yabancı kelimelerin anlamları ve mısralarda noktalama işaretleri eksik olan kelimelerin doğru yazılışları bulunmuştur. Aruz vezinleri tablo halinde analiz edilerek, prozodik açıdan hecelerin uzunluk-kısalık değerleri ve durgu durumu mısra mısra incelenmiştir. Hece taksimatı ve uzunluk-kısalık incelemelerinde tablolardan yararlanılarak, 1. 2. ve 4. mısralar form-biçim yapısı gereği simetrik yapıda olduğundan bir arada, 3. mısra(miyân) makamsal yapısı gereği geçkiler ve çeşniler barındırdığından ayrı olarak incelenmiştir. Terennüm bölümünde hece taksimatı olgusu aranmadığı için ayrı incelenmiştir. Hece taksimatında "mef ve û" hecelerinin incelenmesi, Âheni ÇELEBİ ve Kara İsmail AĞA'nın tarzına göre yapılmıştır. Analiz bölümünde hece taksimatı bakımından yapılan incelemede, durgu konusu ve hecelerin uzunluk- kısalık durumları yeterli olduğundan vurgu konusu işlenmemiştir.

¹ Alaaddin Yavaşca, İstanbul 2002, *Türk Müsîkîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*, s.29

1.7. Sınırlılıklar

Tab'î'nin TRT repertuarında; peşrev(2), beste(8), ağır semâî(4), şarkı(1), yürük semâî(6) ve saz semâî(1) formlarında toplam 22 eseri bulunmaktadır. Araştırma, beste(8), ağır semâî(3) ve yürük semâî(6) formundan oluşan 17 sözlü eser ile sınırlıdır. Makam incelemesinde; Arel nazariyatında hûzî makamı yer almadığından, hûzî beste “*bir güzel Arnavud'un gamzesi kâr etdi dile*” eserinin makam incelemesi yapılmamıştır. Bu araştırmada bestekârın sözlü eserleri incelenmiş ve sözlerinin konusu gereği bir ağır semâî ve ulaşılan belge okunamadığından bir şarkı formu kapsam dışı bırakılmıştır. Bu nedenle; beste, ağır semâî ve yürük semâî formları hakkında bilgi verilmiş, diğer formlara değinilmemiştir.

1. BÖLÜM

TAB'Î MUSTAFA EFENDİ'NİN HAYATI, FORMLAR VE PROZODİ

1.1. Tab'î Mustafa Efendi'nin Hayatı

18. yüzyıl Klasik Türk Mûsikîsi bestekârlarındandır. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Asıl adı “*Kassam- Ahdebzâde Mustafa Efendi*”² olup, “*Müezzîn Mustafa Kassam-zâde*”³ olarak da bilinmektedir. Şâir ve hattât da olan Tab'î, hat sanatını “*Eğrikapılı Ebu'l-Kasım Hoca Mehmed Râsim Efendi*”⁴den öğrenmiştir. Eserlerinde güftelerin birçoğunu kendisi kaleme almıştır. Mûsikî eğitimiyle ve tahsiliyle ilgili bilgiye ulaşılamamış fakat eserlerinden yola çıkılarak iyi bir eğitim aldığı sonucuna ulaşılmıştır.⁵

Tab'î, “*Tab'î*” ismini yazdığı şiirlerinde tahallüs olarak kullanmış, müzisyen kimliğinde de bu şekilde anılmıştır. Enderun'da mûsikî öğreticiliği yapmıştır.⁶ “*Sultan 3. Osman*”⁷ zamanında saray müezzini olmuş, 1758 yılında ağabeyi “*Kassamzâde Mehmed Kudsi*”⁸nin ölmesi nedeniyle, saray dışına çıkarak “*Kapıcılar Kâtibi*”⁹ olmuştur.

Hânende ve bestekâr olan Tab'î; “*Lâle Devrinde*” (1718-1730)¹⁰ yılları arasında özgün tarzda bestelediği eserleriyle, dönemin bestekârları arasında dikkatleri üzerine çekmiştir.¹¹

Tab'î'nin, 1724'te 65 mısırâdan oluşan “*Buselik Aşiran Kâr*”¹² eseri; “*Ebubekir Ağa, Kara İsmail Ağa, Hekimoğlu Ali Paşa, İbrahim Çavuş, Ahmed Çavuş*”¹³ ile birlikte bestelediği bilinmektedir.

² Sadûn Aksüt, *Türk Mûsikîsinin 100 Bestekârı*, İstanbul 1993, s.67

³ Mehmet Nazmi Özalp, *Türk Mûsikîsi Tarihi*, İstanbul 2000, s.471

⁴ Ahmet Şahin Ak, *Türk Mûsikîsi Tarihi*, Ankara 2014, s.125

⁵ Mehmet Nazmi Özalp, age., s.471

⁶ Age., s.471

⁷ Sadûn Aksüt, age., s.67

⁸ Age., s.67

⁹ Age., s.67

¹⁰ Ahmet Şahin Ak, age., s.125

¹¹ Mehmet Nazmi Özalp, age., s.471

Tab'î, düğâh faslını “Esad Efendi”¹⁴ ile beraber bestelemiştir. Tab'î, düğâh makâmındaki “*Berk-i gül ey gonca fem sen gibi terdâmen midir?*” isimli eserinde, Esad Efendi'nin eşit şartlardaki eserine göre; makamın karakteristik yapısını daha özgün ve makamın özelliklerini daha iyi işlemiştir.¹⁵

Tab'î'nin, 1760'lı yıllarda Galata'daki evine kapanmış ve unutulmuştur. 1770'li yıllarda,¹⁶ “Sultan Mustafa”¹⁷ nin hüküm sürdüğü dönemde de vefat ettiği sanılmaktadır.¹⁸

Tab'î ile aynı dönemde yaşadığı bilinen “*Kassamzâde*”¹⁹ isimli bestekârın günümüze ulaşmış kaynaklarda nikriz ve nişâburek makamında nakış yürük semâî formunda iki eseri vardır. Bu semâîler incelendiğinde, Tab'î'nin eserlerinden ayırt edilemediği görülmüştür. Buna göre, Kassamzâde ve Tab'î arasında şöyle bir münasebet kurulabilir:²⁰

Tab'î, Kassamzâde adını taşımaktadır ve her iki bestekârda aynı dönemde yaşamıştır. Bu müşterek noktalar her iki şahsın da aynı kişi olduğu, yani Tab'î olduğu zannını uyandırmaktadır.²¹

Tab'î'nin TRT arşivinde 22 adet eseri vardır. Fakat, Dr. Suphi Ezgi eski mecmualarda, Tab'î'nin yüzden fazla eseri olduğu bilgisini vermiştir.²²

1.2. Türk Müziğinde Formlar

Türk müziğinde formlar, saz eserleri ve sözlü eserler olarak iki ana bölüme ayrılmaktadır.²³ Sözlü eserler, din dışı mûsikî ve dini mûsikî olmak üzere iki bölüme ayrılmaktadır..²⁴ Din dışı formlar ise kendi arasında küçük formda ve klasik (büyük formda) eserler olarak ikiye ayrılmaktadır.²⁵ Tab'î'nin bestelediği eserler, din dışı

¹² Sadûn Aksüt, age., s.67

¹³ Age., s.67

¹⁴ Mehmet Nazmi Özalp, age., s.185

¹⁵ Age., s.185

¹⁶ Ahmet Şahin Ak, age., s.126

¹⁷ Sultan Mustafa 1757-1774 yılları arasında hüküm sürmüştür.

¹⁸ Sadûn Aksüt, age., s.67

¹⁹ Age., s.68

²⁰ Age., s.68

²¹ Sadûn Aksüt, age., s.68

²² Age., s.67

²³ Alaaddin Yavaşca, age., s.45

²⁴ Age, s.121

²⁵ Age, s.121

mûsikî ve klasik (büyük formda) eserlerdir. Bu eserler; beste(murabbâ, nakış, terennümlü, terennümsüz) ve semâî(ağır, yürük, murabbâ, nakış) formundadır.²⁶

Form: Aşağıda, Türk müziğinde kullanılan form kelimesinin tanımı Türk müziği nazariyatçılarına göre verilmiştir:

İsmail Hakkı ÖZKAN, form kelimesini “forma” olarak kullanmış ve formu şu şekilde açıklamıştır: “*Formalar, eser biçimleri demektir.*”²⁷

Onur AKDOĞU, form kelimesini kullanmamıştır. Formu, biçim olarak adlandırmış ve şu şekilde açıklamıştır: “*Bir eserin kurgusal bütünlüğünü sağlamak amacıyla eseri oluşturan bölümlerin sırasal ve sanatsal düzenidir.*”²⁸

Tab’î’nin incelenecek eserleri form ve usûlleriyle beraber aşağıda verilmiştir:

“Rahatülervâh Beste (Çember-120/4)

Aldırıp kendin hüsnün seyreden seyyâh olur

Dügâh Beste (Devr-î Kebîr-28/4)

Berk-i gül ey gonca-fem sen gibi ter-dâmen midir?

Hûzî Beste (32/4-Muhammes)

Bir güzel Arnavud'un gamzesi kâr etdi hele

Yegâh Beste (Hafîf-32/2)

Buldum peyâm-ı lûtf ile yârin nişânesin

Kürdî Beste (Hafif-32/4)

Dag-ı dilimi saklar iken yâre açıldı

Sâzkâr Beste (Zencîr-120/4)

Hemîşe dilde sühân elde sâzkârımdır

Nühüft Beste (Devr-î Kebîr-28/4)

Ol şeh-i hüsnün dilâ râz-ı nihânın kim bilir

²⁶ Alaaddin Yavaşca, age., s.121

²⁷ İsmail Hakkı Özkan, *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*, İstanbul 2017, s.18

²⁸ Onur Akdoğu, *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*, İzmir 2003, s.62

Rast Beste (Hafif-32/2)

Seyreyle o billûr beden taze Freng'i

Bayatî Nakış Ağır Semâî (10/8-6/4)

Çıkmaz derûn-i dilden efendim muhabbetin

Yegâh Ağır Semâî (10/4)

Günden güne bir serv-i hırâman olacaksın

Dügâh Ağır Semâî (10/8)

Nedir ol cümbüş-i nadide, o cansuz nigâh

Hüseynî Nakış Yürük Semâî (6/4-10/8)

Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz

Hüseynî Yürük Semâî (6/4)

Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz

Bayatî Nakış Yürük Semâî (6/4)

Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey

Şehnâzbûselik Yürük Semâî (6/4)

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen-ten

Uşşak Nakış Yürük Semâî (6/4)

Ol sîm-beden câme deđişmekden usanmaz

Hicaz Nakış Yürük Semâî (6/4)

Tâkat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze”²⁹ ,dir.

Tab’î’nin incelenen eserleri; beste, nakış beste, ağır semâî, yürük semâî, nakış yürük semâî formlarındadır. Bu formların yapısı gereği eserlerde terennümler kullanılmıştır.

Terennüm: Esas mısırâlara dâhil olmayan, bestekâr tarafından ayrıca eklenmiş, usûle bağlı olarak bestekârın hislerini yansıttığı kelime ve hece

²⁹ Sadûn Aksüt, age., s.68-69

gruplarıdır. Terennümler, formların yapılanmasında ve formlara ayrılmasında büyük rol oynamıştır. İkaî ve lâfzî terennüm olmak üzere iki çeşittir. İkaî terennüm; tek başına anlamsız, fakat birleştiklerinde usûle bağlı olarak gidişat gösteren hecelerdir. Örneğin: “*Yel lel li, ten nen ni, te ne na, tadir ney na te ne dir ney*” gibi. Lâfzî terennüm ise; tek başına anlamlı, bestekâr tarafından esere sonradan eklenmiş kelimelerdir. Örneğin; “*Kurbanın olam, hey canım, hey mîrîm, a canım, a sultânım, mihribânım*”³⁰

15. yüzyıldan günümüze gelen büyük ve küçük formdaki eserlerde terennüm görülmektedir. Fakat 15. yüzyıl ve daha öncesine ait belgeler günümüze ulaşmadığından bu biçimin kullanılıp kullanılmadığı hakkında bilgi sahibi olunamamıştır.³¹

1.2.1. Beste Formu

Beste, Farsça bağlanmış anlamına gelmektedir. Genel olarak müzik yaratılarının hepsine beste ismi verilse de, asıl beste formu; güftesi gazel, aksak olmayan küçük usûllerle bestelenebildiği gibi, çoğu zaman büyük usûllerle bestelenen, terennümlü ve terennümsüz olarak yapılandırılan, sanatlı olmasına dikkat edilen Türk müziği formudur.³²

Bu formun “murabba” ve “nakış” olmak üzere iki çeşidi vardır:³³

Murabba Beste: Murabba bestelerin güftesi dört mısırâdan oluşması nedeniyle, dörtlü anlamına gelen “*murabba*” adını almıştır. Genel olarak mısırâlardan sonra ezgisi hep aynı olan terennüm bölümüne sahip olmakla beraber, miyân³⁴ sonunda farklı ezgide terennüme sahip olanları da vardır.”³⁵ Besteler, terennüm ile başlamaz ve mısırâ başlarına da dönüş yapmaz.³⁶

Murabba besteler, hangi makam ile bestelenmişlerse 1. 2. ve 4. mısırâları da terennümleri ile birlikte kullanılan makamın seyir özelliklerini yansıtmak

³⁰ İsmail Hakkı Özkan, age., s.104

³¹ Alaaddin Yavaşca, age., s.121

³² İsmail Hakkı Özkan, age., s.105

³³ Alaaddin Yavaşca, age., s.474

³⁴ Miyân: Orta, bel anlamındadır. Mû-Miyân: Şarkıların üçüncü mısırâsı anlamındadır. Müzikte, miyân olarak kullanılmaktadır. Ferit Devellioğlu, Ankara 2006, *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lûgat*.

³⁵ İsmail Hakkı Özkan, age., s.105, 106

³⁶ Şeref Çakar, *Türk Müziği Teorisi ve Makamlar*, Ankara 2004, s.34

zorundadırlar. Miyân mısırâsında bu kural geçersiz olmakla birlikte, makam geçkileri³⁷ ve şedler³⁸ yapılabilir. Miyân terennümü diğer terennümlerle aynı bestelenmişse makamın durağına, farklı bestelenmişse dördüncü mısırânın başına döner.³⁹

Nakış Beste: Nakış, süs anlamındadır. Bazı eserler, terennüm yapıları ve kullanılan usûl nedeniyle de nakış beste ismiyle anılmışlardır.⁴⁰ Nakış bestelerde, eserlerin yapısı genellikle iki bölümlüdür. Birinci bölümde; bir kıta şiirin, bir ve ikinci mısırâlarından sonra terennüm gelir. İkinci bölümde ise; son iki mısırâdan sonra terennüm gelir. Form gereği; terennüm bölümleri renkli, uzun ve süslüdür.⁴¹ Bu düzen ağır semâî ve yürük semâî formu için de geçerlidir.⁴²

1.2.2. Ağır Semâî Formu

Ağır semâî formu, beste formu ile aynı özellikleri gösterir. Beste formundan farklı olarak ağır semâîler: “*Aksak semâî (10/8), ağır aksak semâî (10/4), ağır sengin semâî (6/4) ve ağır ağır sengin semâî (6/2)*” usûllerinde bestelenirler. Böyle formlar ve eserler, eğer aksak semâî veya ağır aksak semâî usûlüyle bestelenmişlerse usûlün ismini de taşıyabilirler. Örneğin; “*Filânca faslın aksak semâî'si*” denildiği zaman, bahsi geçen faslın ağır semâî formundaki eserinden söz edildiği anlaşılır.⁴³

Aksak semâî eserlerde, bu usûllerin birkaç tanesi birlikte bulunabilir. Kimi ağır semâîlerde; curcuna (10/8) usûlünden yürük semâî (6/4) usûlüne geçki yapıldığıyla karşılaşılmıştır.⁴⁴ Bestedeki gibi nakış ağır semâî türü de vardır.⁴⁵ Nakış ağır semâî eserlerin biçimi, nakış beste ile aynı özelliği göstermektedir.⁴⁶

³⁷ Geçki: Eser içinde, eserin ait olduğu makamdan başka bir makama geçme işlemine denir. Onur Akdoğu, age., s.33

³⁸ Şed: Bir mûsikî eserini, makam dizisinin aralıklarını bozmamak şartıyla, bulunduğu perdeden başka bir perdeye aktarılması işlemidir. Göçürme veya Transposition da denilmektedir. ³⁸ İsmail Hakkı Özkan, age., s.82

³⁹ Alaaddin Yavaşca, age., s.479

⁴⁰ İsmail Hakkı Özkan, age., s.106

⁴¹ Alaaddin Yavaşca, age., s.489

⁴² Şeref Çakar, age., s.34

⁴³ İsmail Hakkı Özkan, age., s.107

⁴⁴ Alaaddin Yavaşca, age., s.502

⁴⁵ İsmail Hakkı Özkan, age., s.107

⁴⁶ İsmail Hakkı Özkan, age., s.107

1.2.3. Yürük Semâî Formu

Yürük semâî formu, beste ve ağır semâî formlarıyla aynı özelliklerdedir. Yürük semâî formunu diğer formlardan ayıran özelliği; 6/4 yürük semâî usûlüyle bestelenmesidir.⁴⁷ Usûlün adı, form ismi olarak kullanılmıştır. Bu yapıdaki eserlerde, az sayıda da olsa içerisinde usûl geçkisi yapılanları da vardır.⁴⁸ Yürük semâîler, usûlünün ve ezgisel seyrinin karakteri nedeniyle kesintisiz ve heyecanlı yapıdadırlar.⁴⁹ Bahsi geçen diğer formlardaki gibi, “Nakış Yürük Semâî” çeşitleri de vardır.⁵⁰ Nakış yürük semâî eserlerin biçimi, nakış beste ve nakış ağır semâî ile aynı özelliği göstermektedir.

1.3. Prozodi

Prozodi: *Müzik terimi olarak; Yunanca kökenli olup, mûsikînin güfteye veya güftenin mûsikîye adapte edilmesidir.*⁵¹ Aşağıda, prozodi'nin farklı müzikologlar tarafından yapılmış tanımlara yer verilmiştir:

Mahmut Ragıp Gâzimişâl'e göre: “*Kelimelerin vurgu, çıkarılış ve kıymete uyarlık bakımlarından iyi telâffuzu*”dur.⁵²

Hüseyin Saadettin Arel'e göre: “*Güfteli eserlerde sözüün besteye taksim edilmesini anlatan bir ilimdir.*”⁵³

Saadet Gültaş'a göre: “*Dildeki hecelerin vurgularına, uzunluk-kısalıklarına, tonlama ve ritimlerine dikkat edilerek kelimeleri okuma sanatıdır.*”⁵⁴

Selahattin İçli'ye göre: “*Müzikte prozodi, bir dilin vurgu, telaffuz, mana ve ahenk unsurlarını dikkate alarak en mükemmel şekilde besteye uygulanması meselesidir.*”⁵⁵

⁴⁷ Age., s.107

⁴⁸ Alaaddin Yavaşca, age., s.544

⁴⁹ Age., s.544

⁵⁰ İsmail Hakkı Özkan, age., s.107

⁵¹ Ahmet Say, *Müzik Ansiklopedisi*, Ankara 1992, s.1069

⁵² Saadet Gültaş, *Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Musikisinde Prozodi*, İstanbul 2003, s.210; Hatice Selen Tekin, *Şair ve Besteci Arasındaki Ahenk. Turkish Studies*, 6/3: (2011), 333-354, s.334

⁵³ Hüseyin Sâdetin Arel, *Prozodi Dersleri*, İstanbul 1997, s.15

⁵⁴ Saadet Gültaş, *Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Musikisinde Prozodi*, İstanbul 2003 s. 3; Göksu Güreylî, *Ahmet Cevdet Çağlanın Eserlerinde Prozodi*, İstanbul: Haliç Üniversitesi 1997, s.5

⁵⁵ Selahattin İçli, *50. Sanat Yılında Selahattin İçli ve Besteleri*, İstanbul 1997, s.13

Müzikologların bu görüşleri doğrultusunda prozodi: “Kelimelerin vurgu, uzunluk kısalıkları, doğru şekilde söylenebilirliği, ahenk ve mûsikîye uyarlanırken hecelere doğru değer verilmesi” olarak tanımlanır.

İncelenecek olan eserlerin bestelendiği dönemin edebi yapısı nedeniyle, tümünde aruz vezni kullanılmıştır.

1.3.1. Aruz, Vezin, Taktî/Durgu

Türkçede, harflerin art arda gelmesiyle ve toplu şekilde bir anda çıkarılan ses veya sesler topluluğuna “hece” denir. Harflerin art arda birbirini takip etmesi, sadece bir tür ünlü çıkarması demektir.⁵⁶ Yalnız başına tek bir ünsüz harf hece oluşturmadığı gibi, ünsüz harfler kendisinden bir sonra gelen ünsüz harflerle daha basit bir şekilde kaynaşırlar. Kelimelerde iki ünsüz harf art arda gelirse; ilk ünsüz harf kendisinden öncekinin, ikinci ünsüz harf ise, kendisinden sonraki hecenin kapsamındadır. Bu olgu uzun ve kısa hece kavramını ortaya çıkarır. Sesli harfle biten heceler kısa, sessiz harflerle biten hecelerse uzun hecelerdir.⁵⁷ Aruz vezninde kullanılan Arap ve Fars alfabesinden dilimize geçmiş şapkalı ünlü harfler de uzun hecelere dâhildir.⁵⁸

Ağırlığı tartmak için kilogram, uzunluğu ölçmek için metre, müziği ölçmek için de usûl (ritim) varsa mısraları ölçmek için de vezin vardır. Veznin amacı, hecelerin ses değerlerini bir düzene oturtmaktır.⁵⁹ Aruz vezninde, hecelerin kısalık ve uzunluk durumları dikkate alınır.⁶⁰ Kısa ve uzun hecelerin art arda sıralanmasıyla oluşan yapıya “*tef'ile*” denir. Bu yapılar birleşerek aruz kalıplarını oluştururlar.⁶¹ Eserlerde kullanılan aruz vezinleri ile adedi ve formları aşağıdaki gibidir:

Beste Formunda: “*Fâilâtûn fâilâtûn fâilâtûn fâilün(3), Feilâtûn feilâtûn feilâtûn feilün(1), Mefûlü fâilâtü mefâilü fâilün(1), Mefûlü mefâilü mefâilü feilün (2), Mefâilün feilâtûn mefâilün fâ'lün(1).*”

⁵⁶ Saadet Gültaş, age., s.4

⁵⁷ Göksu Gürelyi, agt., s.4

⁵⁸ Mustafa Sıddık Özcan, *Ortaöğretim Türk Dili Ve Edebiyatı 9.Sınıf Ders Kitabı*, Ankara 2018, s.85

⁵⁹ Göksu Gürelyi, agt., s.5; Hatice Selen Tekin, agt., s.335

⁶⁰ Saadet Gültaş, *Türkçede Vurgu ve Mûsikîmizin Sözlü Eserlerinde Prozodik Uygulamalar*, İstanbul 1990, Doktora Tezi, s.268

⁶¹ Saadet Gültaş, age., s.267

Ağır Semâî Formunda: “*Mefûlü fâilâtü mefâilü fâilün(1), Mefulü mefâilü mefâilü feilün(1), Feilâtün feilâtün feilâtün feilün(1).*”

Yürük Semâî Formunda: “*Mefûlü mefâilü mefâilü feilün (6).*”

Günlük hayatta konuşurken veya şiir okurken, noktalama işaretleriyle, duraklamalarla ve vurgularla kelimelerin anlamlarını ortaya çıkarırız. Müzikte ise, kelime anlamlarını ortaya çıkarmak için yapılan bu işlem, suslarla⁶² ve ses sürelerinin uzatılmasıyla⁶³ yapılır. Buna “*durgu*” denir.⁶⁴

Aruz ölçüsüyle yazılmış güftelerde, mısranın aruz kalıbına uygun şekilde bölünmesine “*taktî*” denir.⁶⁵ Bu yüzden, taktîler kelimeleri anlam bütünlüğünü bozacak şekilde bölebildiği gibi, mısranın ya da kelimenin neresinde bölmüşse, bestekâr o kısımda durgu yapmak durumundadır.⁶⁶

Aruz ölçülerinde, dikey olarak birbirine simetrik denk gelen hecelerin hece değerleri birbirine eşit olmalıdır. Fakat Türk dili, yapısı gereği bu denkliği sağlayamadığından, kimi heceler kısa ise uzun heceye, uzun hece ise kısa heceye dönüştürülür. Bu, beraberinde aruz kusurlarını meydana getirir. Kısa hecenin uzun heceye dönüştürülmesi işlemine “*imâle*”,⁶⁷ uzun hecenin kısa heceye dönüştürülmesine “*zihaf*”,⁶⁸ adı verilir. Mısra bitimindeki heceler, uzun ve kısa hece farkı aranmaksızın her daim uzun kabul edilir.⁶⁹

Aruzda uzun ve kısa hecelerin sıralanmasıyla oluşmuş mısralar, bir tempo içerisinde okunur. Buna “*ahenk*” adı verilir. Ahenk aynı zamanda bir notalama ve müziktir.⁷⁰

Yahya Kemal Beyatlı ahengi; “*Aruz veznindeki bu mûsikînin, kısa ve uzun, sâkin ve hareketli hecelerin muntazam olarak değişmelerinden meydana gelir*”⁷¹ cümlesiyle tanımlamıştır.

⁶² Saadet Gültaş, agt., s.273

⁶³ Age., s.261

⁶⁴ Age., s.260

⁶⁵ Saadet Gültaş, age., s.292

⁶⁶ Age., s.24

⁶⁷ Halûk İpekten, *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul 2005, s.145

⁶⁸ Age., s.155

⁶⁹ Age., s.155

⁷⁰ Saadet Gültaş, age., s.267

⁷¹ Saadet Gültaş, age., s.267

Hüseyin Saadettin Arel için ise aheng; “Aruz vezninde vurgunun önemli olduğunu şu cümleyle savunur: *Vezin ritimdir; ritim de vurgu olmazsa, ahenk olmaz. Aksi takdirde kuru bir tıkırtıdan ibaret kalır, ezgi duyulmaz. Ezgiyi de yaratan vurgudur; perde aralıklarıdır. Vurgu, ezgili okuyuştur. Onun için aruz, bir vurgu veznidir.*”⁷²

Aruzda ahengi sağlamak için bazı heceler bir buçuk heceye tamamlanmak zorundadır. Bu heceler, uzun hecelere kısa heceler eklenerek elde edilir. Bu işleme “med” adı verilir. Med: “âb, rûy” gibi başta ve ortada uzun harf olan şapkalı ünsüzlerde, “aşk, dert” gibi iki ünsüzün yanyana geldiği kelimelerde ve hecelerde yapılır.⁷³ Son hecesi ünsüz harfle biten uzun hecelerin, kendinden sonraki kısa hece ile kaynaşıp kısa hece gibi okunmasına “ulama” denir.⁷⁴ Eğer ulamalar dikkate alınmaz ise aruz vezni bozulur.⁷⁵

Formlarda kullanılan usûllerin prozodik olarak bazı kuralları vardır. Bu kurallar aşağıdaki gibidir:

Çember usûlü ile bestelenen eserlerde değişmeyen kural: Mısrâ girişlerinden önce usûlün ilk dörtlük “*düm*” ve iki dörtlük “*te*” darbını kapsayan “*ah*” kelimesiyle başlar.⁷⁶

Zencîr usûlü ile bestelenen murabba eserlerde, herhangi bir yüzyıl içerisinde bestekârın kesinlikle uyması gereken kural; her mısırâda usûlün ilk dörtlük darbına “*yar*” kelimesiyle başlamasıdır. Zencîr usûlü beste formundaki eserlerde, usûlün son iki bölümünden biri olan “*devr-i kebir*” bölümünde ikaî terennüm kullanılır. Ardından “*vay*”, “*yar*” kelimeleriyle “*bereşan*” bölümüne geçilerek mısırânın son yarısı kullanılır.⁷⁷

1.4. Yürük Semâî Usûlünde Hece Taksimâtı ve Durgu

Hece Taksimâtı: Müzik eserlerinde heceler, kelimelerden ayrılarak ve parçalanarak, uzunluk-kısalık ve kelimelerin vurgulu hecelerine göre notaların

⁷²Hüseyin Sâdettin Arel, age., s.15

⁷³Halûk İpekten, age., s.150

⁷⁴Age., s.142

⁷⁵Göksu Güreylî, agt., s.4

⁷⁶Alaaddin Yavaşça, age., s.479

⁷⁷Alaaddin Yavaşça, age., s.479

altlarına yerleştirilirler. Müzik dilinde buna “*hece taksimâtı*” denir.⁷⁸ Hece taksimâtında, kısa hecelere birim değer verilir. Örneğin; 6/4’ lük yürük semâî usûlünde bestelenecek olan bir eserin kısa hece birim değeri 4’lük süredir.

Gelenekte kullanılan yürük semâî hece taksimâtı çeşitleri kısa hece birimi 1 olmak üzere aşağıda verilmiştir:

Ahenî Çelebi’nin Kullandığı Hece Taksimâtı:

1.tef’ile					2.tef’ile				3.tef’ile				4.tef’ile	
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün	Saz veya Sus
<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>4</i>

Yukarıdaki hece taksimâtı kalıbı hakkında Saadet Gültaş⁷⁹ ve Hikmet İlaydın⁸⁰ “mef û lü/ me fâ î lü/ me fâ î lü/ fe û lün” kalıbının ikinci taktî şekli olarak bahsetmişlerdir. Bu kalıbı “*Âhenî Mehmet Çelebi*” sengin semâî usûlünde olan (?-1700) “Teng oldu cihan âh-ı pür- şererimden” isimli eserde ilk defa kullanmıştır.

⁷⁸ Saadet Gültaş, agt., s.375

⁷⁹ Saadet Gültaş, age., s.247; Erol Başara, Aruz vezninin belli bir kalıbında yazılmış güftelerin sengin semâî usûlü ile bestelenmesinde görülen bazı prozodik özellikler *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 42-48., s.44

⁸⁰ Hikmet İlaydın, *Türk Edebiyatında Nazım*, İstanbul 1966, s.51; Erol Başara, agm., s.44

Kara İsmail Ağa'nın Kullandığı Hece Taksimâtı:

<i>1.tef'ile</i>										
<i>Mef</i>					<i>û</i>		<i>lü</i>	<i>me</i>	<i>fâ</i>	
<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	

Kara İsmail Ağa'nın uşşak makamındaki “*Gâhî ki eder turrası dâmanmı çîde*” isimli eserinin ilk tef'ilesi “*mef û lü*” tef'ilesinde, ilk defa “*mef*” hecesi bir ölçüyü kapsayacak şekilde bestelemiştir. Kara İsmail Ağa'nın kullandığı bu tarz; “*Tab'î Mustafa Efendi, Dede Efendi, Haşim Bey, Küçük Mehmet Ağa ve Ahmet Avni Konuk*” un eserlerinde görülmektedir.⁸¹

⁸¹ Erol Başara, agm., s.43

2. BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, Tab'î'nin beste, ağır semâî ve yürük semâî formundaki eserleri; makam, form-biçim ve prozodi açısından incelenmiştir.

2.1. Beste Formundaki Eserlerin İncelenmesi

Tab'î'nin beste formundaki eserlerin incelenmesinde; güftede yer alan bazı kelimelerin anlamları bulunmuştur. Bu kelimelere göre aruz vezni incelemesinde hecelerin uzunluk kısalıkları tablolarda belirtilmiştir. Eserlerin, form-biçim yapıları incelenmiş ve bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlere göre makam incelemesi yapılmıştır. Hece taksimatının incelenmesinde, aruz vezni kalıplarıyla bağlantılı olarak durgu, hecelerin uzunluk-kısalıkları tablolardan yararlanılarak birim değere göre kıymetlendirilmiştir. Hece taksimâtı incelemesi bölümünde; 1. 2. ve 4. mıs râların incelenmesi toplu olarak, 3. mıs râ(miyân) ve terennüm incelemesi ayrı ayrı yapılmıştır.

RAHATÜ'L-ERVÂH MURABBÂ BESTE
Aldırıp kendini hüsnün seyreden seyyâh olur

Usûl: Çember

Beste: Tab'î Mustafa Efendi

A)

Ah al dı rıp ken di
Ah san ma aş kı kı
Ah her bir â vâ vâ

6

di ni hüs
kı na dü
vâ zen ma

11

nü nü nün sey re
şe şe şen ler bir
kâ kâ kâ mı ra

15

den sey yâh
da hi if
ha tü'l er

19

yâh o lur
lâh o lur
vâh o lur

23 **B)**

Öm rüm a man a man sey re den
 Öm rüm a man a man bir da hi
 Öm rüm a man a man rü hi bah
 Öm rüm a man a man ra ha tül'

28

sey yâh yâh
 if lâh lâh
 şın da da
 er vâh vâh

32 SON

o lur vay
 o lur vay
 se nin vay
 o lur vay

37 **C)**

Ah Şöy le hâ let ma

42

mar ke lâ

47

mi rü hi bah

Aldırıp kendini hüsnün seyreden seyyâh olur
Sanma aşkına düşenler bir dahi iflâh olur
Şöyle hâletmar kelâm-ı rûh-i bahşında senin
Her bir âvâzen makam-ı rahatül'ervâh olur

2.1.1. Rahatü'l-ervâh Murabbâ Beste (Aldırıp kendini hüsnün seyreden seyyâh olur)

Güfte : Bilinmiyor

Vezîn : Aruz vezni kullanılmıştır.

(fâilâtûn/fâilâtûn/fâilâtûn/fâilün)

Makam : Rahatül-ervâh (Hicaz Irak)

Usûl : Çember (24/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Hüsn: Güzel, iyi, güzellik, iyilik

Seyyâh: Yolcu, gezici

Hâletmar: Hal, suret, keyfiyet

Kelâm: Söz, lakırtı

Rûh: His, duygu

Bahş: Bağış, ihsan

Âvâzen: Yüksek ses

Rahatü'l-ervâh: Ruhların rahatı. Türk müziğinde mürekkebe makamlardan biri

İflâh: Kötü bir durumdan kurtulup iyi bir duruma gelme

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lün
-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-
Al	dı	rıp	ken	di	ni	hüs	nün	sey	re	den	sey	yâ	ho*	lur
-	.	-	-	.(.)	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-
San	ma	âş	kı	na	dü	şen	ler	bir	da	hî	if	lâ	ho*	lur
-	.	-	-	.(.)	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-
Şöy	le	hâ	let	mar	ke	lâ	mı	rû	hi	bah	şın	da	se	nin
-	.	-	-	-	.	-	.(.)	-	.	-	-	.(.)	.	-
Her	bi	râ*	vâ	zen	ma	kâ	mı	ra	ha	tü'l	er	vâ	ho*	lur
-	.	-	-	-	.	-	.(.)	.(.)	.	-	-	-	.	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(lâfzî); irakta karar + 1. mısırânın hece tekrarları; irakta karar

A) 2. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(lâfzî); irakta karar + 2. mısırânın hece tekrarları; irak'ta karar

A) 3. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(lâfzî); irakta karar + 3. mısırânın hece tekrarları; irakta karar

A) 4. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(lâfzî); irakta karar + 4. mısırânın hece tekrarları; irakta karar

Özet:

AB

AB

CB

AB 'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde hicaz uzzâl makamı dizisi kullanılmıştır. Rahatülevah makamının seyri özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümünde: Yerinde ırak makamı dizisi kullanılmıştır. Rahatülevah makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Muhayyer perdesinde uşşaklı genişleme yapılmış, yerinde hicaz humâyun dizisine dönüş yapılmıştır. Rahatülevah makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi dörtlük cinsinden 0,5 olmak kaydıyla:

1. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile				
	Fâ	i	lâ	tün
Ah	<i>al</i>	<i>di</i>	rıp	ken
4	2	1,5	0,5	4
1.Ölçü	2.Ölçü		3.Ölçü	4.Ölçü

2.tef'ile														
	fâ				i				lâ		tün			
(es)	di...	(es)			ni...				(es)	hüs	nün			
1	3	4	1	3	3	<i>I</i>	4	1	1	2	0,5	3,5	8	2
5.Ölçü	6-7. Ölçü		8.Ölçü		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		12-13 ve 14.Ölçü...			

3.tef'ile				
fâ	i	lâ		tün
sey	<i>re</i>	den		sey
1,5	<i>0,5</i>	4		4
...		15.Ölçü		16.Ölçü

4.tef'ile						
	fâ			i	lün	
(es)	yâ			<i>ho*</i>	lur	
1	3	8		3,5	<i>0,5</i>	8
17.Ölçü	18-19.Ölçü		20.Ölçü		21-22.Ölçü	

2. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile											
		Fâ	î	lâ	tün						
Ah		<i>san</i>	<i>ma</i>	aş	kı	(es)	...		(es)	...	
4	2	1,5	0,5	4	4	1	3	4	1	3	3
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü	4.Ölçü	5.Ölçü	6.Ölçü	7.Ölçü	8.Ölçü...		

2.tef'ile											
fâ				i	lâ					tün	
<i>na</i>		(es)		<i>dü</i>	şen					ler...	
1	4	1	1	2	0,5	3,5	4	4	2	1,5	
...		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		12.Ölçü	13.Ölçü	14.Ölçü...	

3.tef'ile											
fâ		i		lâ			tün				
<i>bir</i>		da		hî			(es)		if		
0,5		4		4			1		3	4	
...		15.Ölçü		16.Ölçü			17.Ölçü			18.Ölçü	

4.tef'ile											
...		fâ		i		lün					
...		lâ		<i>ho</i>		lur			(es)		
1	3	3,5		0,5		4			3	1	
19.Ölçü		20.Ölçü			21.Ölçü			22.Ölçü			

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile											
		Fâ	i	lâ	tün						
Ah		<i>her</i>	<i>bi</i>	râ	vâ	(es)	...		(es)	...	
4	2	1,5	0,5	4	4	1	3	4	1	3	3
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü	4.Ölçü	5.Ölçü	6.Ölçü	7.Ölçü	8.Ölçü...		

2.tef'ile											
fâ				i	lâ					tün	
zen		(es)		<i>ma</i>	kâ					mı	
1	4	1	1	2	0,5	3,5	4	4	2	1,5	
...		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		12.Ölçü	13.Ölçü	14.Ölçü...	

3.tef'ile					
fâ	i	lâ		tün	
ra	ha	tül	(es)	er	
0,5	4	4	1	3	4
...	15.Ölçü		16.Ölçü		18.Ölçü

4.tef'ile					
...	fâ	i	lün		
...	vâ	ho	lur		(es)
1	3	0,5	4	3	1
19.Ölçü		20.Ölçü		22.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallara uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin; 1. 2. ve 4. mısralarında: 2. tef'ilenin “i” hecesi hariç “fâilâtün” tef'ilelerinin “i” hecesine tekâbül eden heceler 0,5 olarak bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ olarak kabul edilmez. Aruz vezni kalıbına uyulmuş; imâle, zihaf ve ulamalar esere yansıtılmıştır.

3. Mısra (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile						
			Fâ	i	lâ	tün
Ah			(es)	şöy	le	hâ let
4		1	1	1,5	0,5	4 4
37.Ölçü			38.Ölçü			39.Ölçü 40.Ölçü

2.tef'ile						
	fâ	i	lâ		tün	
(es)	mar	ke	lâ	(es)	...	mı
1	3	8	2	2	4	4 12
41.Ölçü		42-43.Ölçü		44.Ölçü	45.Ölçü	46.Ölçü 47-48-49.Ölçü

3.tef'ile			
fâ	i	lâ	tün
rû	hi	bah	şın
3,5	0,5	4	4
50.Ölçü		51.Ölçü 52.Ölçü	

4.tef'ile									
fâ			i			lün			
(es)	da...		(es)	...		se	nin		
1	3	4	1	3	3,5	0,5	4	4	
53.Ölçü		54.Ölçü		55.Ölçü		56.Ölçü		57.Ölçü	58.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: 3. mısırâda; 2. tef'ilelerin “i” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. 2. tef'ile hariç “fâilâtün” tef'ilelerinin “i” hecesine tekâbül eden heceler 0,5 olarak bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ olarak kabul edilmez. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Terennümün İncelenmesi: Eserde, terennümler lâfzî'dir. “Ömrüm aman aman” kelimelerinden sonra mısırânın yarısı kullanılmıştır. Giriş bölümünde verilen çember usûlü ile ilgili kuralda “ah” kelimesiyle başlanması gerektiğini ve “düm” ve “te” darblarının 2+2 toplam dört tane dörtlük süreyle ölçülmesi kuralının aksine Tab'î, “ah” kelimesini 2+2+2 olarak usûlün bir sonraki “düm” darbını da kullanmıştır. “Vay” kelimesi ile bütünlük sağlanmıştır.

DÜĞÂH MURABBÂ BESTE
Berk-i gül ey gonca-fem sen gibi ter-dâmen midir?

Usûl: Devr-i Kebîr

Beste: Tab'i Mustafa Efendi

♩ A)

Ber ber gi gül ey
Yâ yâ se men en
Ah ah te' sir ey

4

gon gon ca fem sen
dâ dâ mı na bo
ey ey le mez kal

7

gi gi bi ter dâ
yun yun ca pi râ
bin bin a ceb a

10

men men mi dir e fen dim
hen hen mi dir e fen dim
hen hen mi dir e fen dim

13

sen gi bi ter dâ
bo yun ca pi râ
kal bin a ceb â

16

men mi dir vay
hen mi dir vay
hen mi dir vay

SON

19 **B)**

Gû gû şî ne gir

22

me mez ne hi hik met

25

ti tir fi gâ nî

28

â â şî kan e fen dim

31

yar yar fi gâ nî

34

â şî kan

Berg-i gül ey gonca-fem sen gibi terdâmen midir?
Yâsemen endâmına boyunca pirâhen midir?
Güşine girmez ne hikmettir figân-ı âşîkan
Ah te'sir eylemez kalbin aceb âhen midir?

2.1.2. Dügâh Murabbâ Beste (Berg-i gül ol gonca fem sen gibi ter-dâmen midir?)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(fâilâtün/ fâilâtün/ fâilâtün/ fâilün)

Makam : Dügâh

Usûl : Devr-i Kebir (28/4)

Güftede yer bazı kelimelerin anlamları:

Berg-i gül: Gül yaprağı

Gonca-fem: Gonca ağızlı

Ter-dâmen: İffetsiz, hafif meşrep

Endâm: Boy, pos

Pirâhen: Gömlek

Gûş: Kulak

Hikmet: Sebep

Figân-ı âşikan: Âşıkların çığlıkları

Âhen: Demir

Te'sîr: Ateşi yakıp alevlendirme.

Yâsemen: Yasemin

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lün
-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-
Ber	gi	gü	ley*	gon	ca	fem	sen	gi	bi	ter	dâ	men	mi	dir
-	.	.(.)	-	-	.	-	-	.(.)	.	-	-	-	.	-
Yâ	se	me	nen*	dâ	mı	na	bo	yun	ca	pi	râ	hen	mi	dir
-	.	.(.)	-	-	.	.(.)	.(.)	-	.	.(.)	-	-	.	-
Gû	şi	ne	gir	mez	ne	hik	met	tir	fî	gâ	nı	â	şi	kan
-	.	.(.)	-	-	.	-	-	-	.	-	.(.)	-	.	-
Ah	te	'	sî	rey*	le	mez	kal	bi	na*	ce	bâ*	hen	mi	dir
-	.	-	-	-	.	-	-	.(.)	.	.(.)	-	-	.	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; düğâhta karar ve 1. mısırânın hece tekrarları; düğâhta karar

A) 2. mısırâ; düğâhta karar ve 2. mısırânın hece tekrarları; düğâhta karar

B) 3. mısırâ; düğâhta karar ve 3. mısırânın hece tekrarları; düğâhta karar

A) 4. mısırâ; düğâhta karar ve 4. mısırânın hece tekrarları; düğâhta karar

Özet:

A

A

B

A'dır.

Makam İncelemesi: Eserin formu terennümsüz olduğundan bölümlendirme yapılırken, miyân bölümü B) olarak isimlendirilmiştir.

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisi kullanılmıştır. Dügâh makamı seyir özellikleri görülmektedir.

B) (Miyân) bölümünde: Yerinde buselik makâmı dizisinden yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisine geçki yapılmıştır.

Eserin kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					
Fâ	i		lâ		tûn
Ber	gi	(es)	gü		ley*
5	1	0,5	3,5	0,5	3,5
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü	

2.tef'ile				
fâ	i		lâ	tûn
gon	ca	(es)	fem	sen
5	1	0,5	3,5	4
4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü
Hece Tekrarları				4...
				13.Ölçü...

3.tef'ile			
fâ	i	lâ	tûn
<i>gi</i>	<i>bi</i>	ter	dâ
5	1	4	4
7.Ölçü		8.Ölçü	9.Ölçü
...1	1	4	4
...13.Ölçü		14.Ölçü	15.Ölçü

4.tef'ile							
	fâ	i	lün				
(es)	<i>men</i>	<i>mi</i>	dir	e	(es)	fen	dim
0,5	5	0,5	3,5	0,5	0,5	1,5	2
10.Ölçü			11.Ölçü		12.Ölçü		
(es)				(es)	vay
0,5	<i>l</i>	0,5	2	0,5	1,5	4	4
16.Ölçü						17-18.Ölçü	

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					
Fâ	i			lâ	tûn
Yâ	se	(es)	me		nen*
5	1	0,5	3,5	0,5	3,5
1.Ölçü		2.Ölçü			3.Ölçü

2.tef'ile				
fâ	i			tûn
dâ	mı	(es)	na	bo
5	1	0,5	3,5	4
4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü
Hece Tekrarları				4...
				13.Ölçü...

3.tef'ile			
fâ	i	lâ	tûn
<i>yun</i>	ca	pî	râ
5	1	4	4
7.ölçü		8.Ölçü	
...	1	4	4
...13.Ölçü		14.Ölçü	15.Ölçü

4.tef'ile							
	fâ	i	lün				
(es)	<i>hen</i>	<i>mi</i>	dir	e	(es)	fen	dim
0,5	5	0,5	3,5	0,5	0,5	1,5	2
10.Ölçü			11.Ölçü		12.Ölçü		
(es)				(es)	vay
0,5	<i>1</i>	<i>0,5</i>	2	0,5	1,5	4	4
16.Ölçü						17-18.Ölçü	

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					
Fâ	i			lâ	tün
Ah	<i>te'</i>	(es)	...		sî
5	<i>1</i>	0,5	3,5	0,5	3,5
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü	

2.tef'ile				
fâ	i			tün
rey*	le	(es)	mez	kal
5	1	0,5	3,5	4
4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü
Hece Tekrarları				4...
				13.Ölçü...

3.tef'ile			
fâ	i	lâ	tün
bi	na*	ceb	â
5	1	4	4
7.ölçü		8.Ölçü	9.Ölçü
...1	1,5	3,5	4
...13.Ölçü		14.Ölçü	15.Ölçü

4.tef'ile							
	fâ	i	lün				
(es)	hen	<i>mi</i>	dir	e	(es)	fen	dim
0,5	5,5	0,5	3,5	0,5	0,5	1,5	2
10.Ölçü			11.Ölçü		12.Ölçü		
(es)				(es)	vay
0,5	1	<i>0,5</i>	2	0,5	1,5	4	4
16.Ölçü						17-18.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında, durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında, “*fâilâtün*” tef’ilelerinin “*fâ*” heceleri tekrarlanarak müziğe girilmiştir. “*fâilün*” tef’ilelerinin “*i*” heceleri simetrik olarak tekrarlanmıştır. Tabloda gösterilen imâle, zihaf, med ve ulamalar esere yansıtılmıştır. Usûl her iki tef’ilede bir devretmiştir.

3. Mısırâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

1.tef’ile				
Fâ	i		lâ	tûn
Gû	<i>şî</i>	(es)	ne	gir
5,5	0,5	0,5	3,5	4
19.Ölçü		20.Ölçü		21.Ölçü

2.tef’ile			
fâ	i	lâ	tûn
mez	<i>ne</i>	hik	met
5,5	0,5	4	4
22.Ölçü		23.Ölçü	24.Ölçü

3.tef’ile			
fâ	i	lâ	tûn
tir	<i>fî</i>	gâ	nı
5,5	0,5	4	4
25.Ölçü		26.Ölçü	27.Ölçü
Hece Tekrarları		1	3,5
		...34.Ölçü	36.Ölçü
		4,5	3,5
		35.Ölçü	36.Ölçü

4.tef’ile							
fâ	i	lün					
â	<i>şî</i>	kan	e	fen	dim	yar	yar
4,5	0,5	3,5	0,5	2	2	4	1
28.Ölçü	29.Ölçü	30.Ölçü	31.Ölçü	32.Ölçü	33.Ölçü	34.Ölçü...	
5,5	0,5	8					
37.Ölçü		38-39.Ölçü					

Durgu/Taktî: 3. mısırâda, durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserde; 1. 2. ve 4. mısırâlardaki besteleniş şekli, simetrik bir şekilde aktarılmıştır. Tüm mısırâlarda imâle ve ulamalar esere yansıtılmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Eserde; beste türünün terennümsüz olanı kullanılmıştır. 1. 2. ve 4. mısırâlarda mısırâ yarılarının tekrarlarının bağlanması “*efendim*” kelimesiyle yapılmış; mısırâ sonlarında ise, “*vay*” kelimesi kullanılmıştır. 3. mısırâ olan miyân bölümünde “*efendim yâr yâr*” kelimeleriyle mısırâ tekrarına bağlanması ile eser bütünlüğü sağlanmıştır.

HÛZÎ NAKIŞ BESTE

Bir güzel Arnavud'un gamzesi kâr etdi dile

Usûl: Muhammes

Beste: Tab'i Mustafa Efendi

A)

Ah bir gû zel Ar na vu dun gam ze si
Ah gam ze si de lip geç di cân ci

B)

kâr et di di le hû
ğer kâs di le

10

hû te re lel li ye lel le le lel te re li

14

ye le lel le le lel le le lel li vay i ki gö züm câ nım

19

ci ğe rim vay ah hem yû re ğim ya ğı

C)

25

ah da hi bir sût ku zu su ber ki ko
ah bâ ri al maz san o kay mak be de

30

yun dan çık ma
ne seyr ey le

Bir güzel Arnavud'un gamzesi kâr etdi dile
Gamzesi delip geçdi cân çiğer kâsd ile
Dahi bir sût kuzusu berk-i koyundan çıkma
Bâri almazsan o kaymak bedene seyreyle

2.1.3. Hûzî Nakış Beste (Bir güzel Arnavud'un gâmzesi kâr etdi dile)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(feilâtün/feilâtün/feilâtün/feilün)

Makam : Hûzî

Usûl : Muhammes (32/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Ganze: Süzgün bakış, çene veyâ yanak çukurluğu

Kar: Kazanç, temettu

Dahi: Eşine ender rastlanır, hârkulâde zekâ ve hîkmet sahibi

Berk: Şimşek

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
fe	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün	fe	i	lün
.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-
Bir	gü	zel	Ar	na	vu	dun	gam	ze	si	kâ	ret*	ti	di	le
_(.)	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-
Gam	ze	si	de	lip	geç	ti	cân		ci	ğer	kâs		di	le
_(.)	.	.(.)	.(.)	_(.)	_(.)	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-
Da	hi	bir	süt	ku	zu	su	berk		i	ko	yun	dan	çık	ma
.	.	-	-	.	.	.(.)	-	.	.	.(.)	-	_(.)	.(.)	-
Bâ	ri	al	maz	sa	no*	kay	mak	be	de	ne	seyr		ey	le
_(.)	.	-	-	.	.	-	-	.	.	.(.)	-	.	_(.)	-

Eserin 2. ve 4. mısırâları Osmanlıcadan Türkçeye çevrilmiştir.⁸²

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ

A) 2. mısırâ

B) Terennüm(yarı ikâi-yarı lâfzî)

C) 3. mısırâ

C) 4. mısırâ

B) Terennüm(yarı ikâi-yarı lâfzî)

Özet:

A

A

B

C

C

B' dir.

⁸² Mürettibi Belli Olmayan, Câmîül-Elhân, Tarihi Belli Olmayan Muhtemelen Hicrî 1317, s.393

Terennüm hariç olmak kaydıyla: Eserin mısırâları ikişer ikişer ayrılmış ve her iki mısırâ bir bölümü meydana getirmiştir. Tab'î'nin incelenen diğer beste formundaki eserlerinde bu form yapısında başka bir esere rastlanılmamıştır.

Makam İncelemesi:

Arel nazariyatında bu makama değinilmediğinden makam incelemesi yapılmamıştır.

Eserin kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. ve 2. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile			
	Fe	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün..
Ah	bir	gü	zel	Ar	na	vu	dun	gam...
2	1	1	3	1	1	2	1	2
1.Ölçü			2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü...	

...	3.tef'ile				4.tef'ile			
...	fe	i	lâ	tün		fe	i	lün
...	ze	si	kâ	ret	(es)	ti	di	le
2	1	1	2	2	0,5	2,5	1	4
5.Ölçü			6.Ölçü		7.Ölçü		8.Ölçü	

1.tef'ile					2.tef'ile			
	Fe	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün..
Ah	gam	ze	si	de	lip	geç	di	câ
2	1	1	3	1	1	2	1	2
1.Ölçü			2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü...	

...	3.tef'ile				4.tef'ile			
...	fe	i	lâ	tün		fe	i	lün
...	ne	çe	ker	kâs	(es)		di	le
2	1	1	2	2	0,5	2,5	1	4
5.Ölçü			6.Ölçü		7.Ölçü		8.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eserin 1. ve 2. mısırâlarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. ve 2. mısırâlarında; 2. tef'ilede “fe” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. 4.tef'ilede “fe” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. 2. mısırâda böyle bir durum söz konusu değildir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ sayılmamaktadır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. ve 4. Mısırâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

		1.tef'ile				2.tef'ile...			
		Fe	i	lâ	tün...	fe	i	lâ	tün...
Ah		<i>dâ</i>	<i>hi</i>	bir	süt ...	<i>ku</i>	zu	su	berk ...
2		1,5	0,5	2	2	1	2	1	2
25.Ölçü			26.Ölçü		27.Ölçü		28.Ölçü		

...		3.tef'ile				4.tef'ile			
...		fe	i	lâ	tün	fe	i	lün	
...	(es)		i	ko	yun	dan	(es)	çık	ma
1	1		1	1	2	2	0,5	3,5	4
29.Ölçü			30.Ölçü		31.Ölçü		32.Ölçü		

		1.tef'ile				2.tef'ile...			
		Fe	i	lâ	tün...	fe	i	lâ	tün...
Ah		<i>bâ</i>	<i>ri</i>	al	maz	<i>sa</i>	no	kay	mak
2		1,5	0,5	2	2	1	2	1	2
25.Ölçü			26.Ölçü		27.Ölçü		28.Ölçü		

...		3.tef'ile				4.tef'ile			
...		fe	i	lâ	tün	fe	i	lün	
...	(es)	be	de	ne	seyr	(es)		ey	le
1	1	1	1	2	2	0,5	3,5	4	
29.Ölçü			30.Ölçü		31.Ölçü		32.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 3. ve 4. mısırâlarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. ve 4. mısırâlarında; 1. tef'ilede “*fe*” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun, “*i*” hecesi ise, birim değerin yarısı kadar (0,5) bestelenmiştir. 2. tef'ilede “*fe*” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ değildir. Tabloda gösterilen imâle, zihaf, med ve ulamalar esere yansımıştır.

Terennümün İncelenmesi: Eserde; terennüm ikâi'dir. Mısırâlara 2 vuruşluk “*ah*” kelimesiyle başlanmıştır.

YEGÂH MURABBÂ BESTE
Buldu m peyâm-ı lût ile yârin nişânesin

Usûl: Hafif

Beste: Tab'i Mustafa Efendi

A)

Ah bul dum pe yâ
Ah al mam ne ti
Ah çek sin o şû

6

yâ mı lû lût
ti ce gû gû
şû hi zû zûl

10

fi le yâ rin ni şâ şâ ne
şu ma gay rı ba hâ hâ ne
fi si ye hi tâz yâ yâ ne

15

B)

sin ye lel lel le lel le
sin
sin

21

B')

le lel lel lel lel li lût fi le

27

yâ rin ni şâ şâ ne sin

1. 2.

32

SON

C)

hey ca nim hey ca nim Vâ

36
di i aş ku ga gam

42
da ka lır sa me

47
men di dil ye lel lel le lel le

53
lel le le lel lel lel lel li gam

59
da ka lır sa se me men di

64
dil hey ca nım

Buldu peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin
Almam netice gûşuma gayrı bahânesin
Vâd-i aşk u gamda kalırsa semend-i dil
Çeksin o şûh-i zülfi siyeh-i tazyânesin

2.1.4. Yegâh Murabbâ Beste (Buldum peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin)

Güfte : Bilinmiyor

Vezn : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/fâilâtü/mefâîlü/fâilün)

Makam : Yegâh

Usûl : Hafîf (32/2)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Peyâm: Haber, başkasından alınan bilgi

Lûtf: Hoşluk, güzellik

Nişâne: Alamet, işaret

Gûş: Kulak

Vâd-i aşk: Söz verme

Semend: Kula at, çevik ve güzel at

Dil: Gönül

Şûh: Neşeli, şen ve oynak, kısa skısa hayâsız kadın

Zülf: Yüzün iki yanında sarkan saç lülesi, sevgilinin saçı

Siyeh: Siyah

Tâziyâne: Vasıta, sebep, kırbaç

Netîce: sonuç, son

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün
-	-	•	-	•	-	•	•	-	-	•	-	•	-
Bul	dum	pe	yâ	mı	lût	fi*	le	yâ	rın	nî	şâ	ne	sin
-	-	•	-	•	-	•	•	-	-	•	-	•	-
Al	mam	ne	tî	ce	gû	şu	ma	gay	rı	ba	hâ	ne	sin
-	-	•	-	•	-	•	•	-	.(.)	•	-	•	-
Vâ	di	aşk		u	gam	da	ka	lır	sa	se	men	di	dil
-	.(.)	•	-	•	-	•	•	-	.(.)	•	-	•	-
Çek	si	no*	şû	hi	zül	fi	si	ye	hi	tâz	yâ	ne	sin
-	-	•	-	•	-	•	•	.(.)	.(.)	_(.)	-	•	-

Biçim şeması:

A) 1. mısra + B) Terennüm(ikâi) - B') 1. mısra'nın hece tekrarları + 1. dolap;
nevâda asma kalış

A) 2. mısra + B) Terennüm(ikâi) - B') 2. mısra'nın hece tekrarları + 2. dolap;
eviçte asma kalış

C) 3. mısra + B) Terennüm(ikâi) - D) 3. mısra'nın hece tekrarları + 1. dolap;
nevâda asma kalış

A) 4. mısra + B) Terennüm(ikâi) - B') 4. mısra'nın hece tekrarları + karar

Özet:

AB

AB

CD

AB' dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde nevâ makamı dizisinin bir bölümü işlenmiş, yegâhta rast makamı kullanılmıştır. Yegâh makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümünde: Terennümün ikaâ kısmında yerinde nevâ makamı dizisinin özellikleri görülmektedir. Lâfzî kısmında ise yegâh perdesinde rast makamı dizisi kullanılmıştır. Yegâh makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisine geçki yapılmış, nevâ makamı dizisine geri dönmüştür. Yegâh makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

D) bölümünde: Yerinde sabâ makamı dizisine geçki yapılarak yerinde nevâ makamı dizisine geri dönmüştür. Yegâh makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

Kısa hece birimi 2'lik süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					
	Mef		û		lü
Ah	bul		dum		pe
0,5	1,5	2	2	2	1
1.Ölçü		2.Ölçü	3.Ölçü	4.Ölçü	5.Ölçü...

2.tef'ile					
fâ		i	lâ		tü
yâ		mi	lût		fi
1	1,75	0,25	6	1	0,75
...5.Ölçü		6.Ölçü	7-8-9.Ölçü		10.Ölçü...

3.tef'ile					
me	fâ		î		lü
le	yâ	(es)	rin		ni
0,25	2	0,5	1,5		1
...10.Ölçü	11.Ölçü		12.Ölçü		13.Ölçü...

4.tef'ile						
	fâ				i	lün
(es)	şâ		(es)	...	ne	sin
0,25	0,75	1	0,25	0,5	0,25	4
...13.Ölçü		14.Ölçü			15-16.Ölçü	

2. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile				
	Mef		û	lü
Ah	Al		mam	ne
0,5	1,5	2	2	2
1.Ölçü	2.Ölçü		3.Ölçü	4.Ölçü
				5.Ölçü...

2.tef'ile				
fâ		i	lâ	tü
tî		ce	gû	şu
1	1,75	0,25	6	1
...5.Ölçü	6.Ölçü		7-8-9.Ölçü	10.Ölçü...

3.tef'ile				
me	fâ		î	lü
ma	gay	(es)	rı	ba
0,25	2	0,5	0,75	1
...10.Ölçü	11.Ölçü		12.Ölçü	13.Ölçü...

4.tef'ile						
	fâ				i	lün
(es)	hâ		(es)	...	ne	sin
0,25	0,75	1	0,25	0,5	0,25	4
...13.Ölçü		14.Ölçü			15-16.Ölçü	

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile				
	Mef		û	lü
ah	çek		sî	no
0,5	1,5	2	2	2
1.Ölçü	2.Ölçü		3.Ölçü	4.Ölçü
				5.Ölçü...

2.tef'ile					
fâ		i	lâ		tü
şû		hi	züil		fi
1	1,75	0,25	6	1	0,75
...5.Ölçü		6.Ölçü	7-8-9.Ölçü		10.Ölçü...

3.tef'ile				
me	fâ		i	lü
si	ye	(es)	hi	tâz
0,25	2	0,5	1,5	1
...10.Ölçü	11.Ölçü	12.Ölçü		13.Ölçü...

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında; 2. tef'ile “i”, 3. tef'ile “me”, 4.tef'ile “i” hecesi kısa hece olmasına rağmen, kısa hece biriminin 4/1’i (0,25) değerinde bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ olarak kabul edilmez. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde; “Tâziyâne” kelimesi ünlü düşmesi yapılarak “tâzyâne” olarak kullanılmıştır.

3. Mısırâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

1.tef'ile						
	Mef	û	lü			
(es)	vâ		di...	(es)	...	
0,5	1,5	2	2	2	1	1
34.Ölçü	35.Ölçü	36.Ölçü	37.Ölçü	38.Ölçü	39.Ölçü...	

2.tef'ile								
	fâ	i	lâ				tü	
(es)	aşk	u	gam...				(es)	da
0,25	0,5	0,25	2	2	2	1	0,25	0,5
...39.Ölçü			40.Ölçü	41.Ölçü	42.Ölçü	43.Ölçü...		

3.tef'ile			
me	fâ	î	lû
ka	lır	sa	se
0,25	2	2	1
...43.Ölçü	44.Ölçü	45.Ölçü	46.Ölçü...

4.tef'ile				
fâ			i	lün
men	(es)	...	di	dil
1	1	0,25	0,5	0,25
...46.Ölçü	47.Ölçü			48-49.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu kurallarına uyulmuştur. Diğer mısırâlardaki kurallar bu mısırâ içinde geçerlidir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında, diğer mısırâların başındaki gibi “ah” kelimesi kullanılmamış, onun yerine 1 birim 2’lik sus kullanılmış ve miyân sözüne girilmiştir. 2. tef’ile “fâ” ve “tü”, heceleri birim notanın yarısı (0,5) olarak dörtlük süre ile bestelenmiştir. 2. tef’ilede “i”, 3. tef’ile “me” ve “i” heceleri ise, kısa hece biriminin 4/1’i (0,25) değerinde bestelenmiştir. Durgu kurallarına olan uyumundan dolayı hatâ olarak kabul edlmez. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Mısırâlarda gösterilen imâle, zihaf, med ve ulamalar esere yansımıştır.

Terennümün İncelenmesi: Eser hafif usûlünde olmasına rağmen murabba dörtlüğüyle çember usûlünde bestelenen eserlerde olduğu gibi (miyân hariç), her mısırânın başında “ah” kelimesi kullanılmıştır. B) bölümü ikâi, B’) ve D) bölümü lâfzî’dir.

KÜRDÎ MURABBÂ BESTE

Dag-ı dilimi saklar iken yâre açıldı

Usûl: Hafif

Beste: Tab'i Mustafa Efendi
Güfte: Dâniş

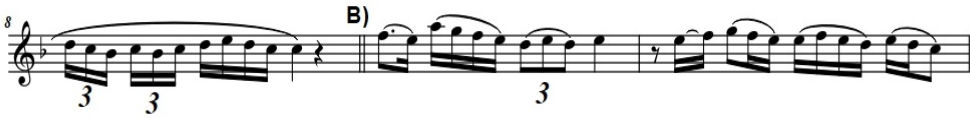
Da gı di li
Lût fiy le o
Eş âr i le

mi sak lar i
mer hem vu ra
mec mu a

ken yâ re a çil dı
cak yâ re a çil dı
sı yâ re a çil dı

Ah be li yâ rim be li şâ him

be li mi rim be li dost yâ

yâ yâ re a çil dı a man

17 C)
Terk et miş i

20
di şî şî ri ni dâ niş yi

23
yi ne şim di

25 B)
3
Ah be li yâ rim be li şâ hım be li mi rim

28
be li dost yâ yâ

31
yâ re a çıl dı a man

Dag-ı dilimi saklar iken yâre açıldı
Lûtfiyle o merhem vuracak yâre açıldı
Terketmiş idi şîrini dâniş yine şimdi
Eş'ar ile mecmûası yâre açıldı

2.1.5. Kürdî Murabbâ Beste (Dag-ı dilimi saklar iken yâre açıldı)

Güfte : Dâniş

Vezi : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feûlün)

Makam : Kürdî

Usûl : Hafîf(32/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Dâg: Yanık yarası, insan ve hayvan vücuduna kızgın demirle vurulan damga, işaret, im

Dil: Gönül, kalb

Eş'âr: Vezinli ve kafiyeli sözler

Lûtf: Hoşluk, güzellik, iyi muamele, iyilik

Şîrini: Tatlı, sevimli, sempatik, cana yakın

Mecmûa: Dergi

Dâniş: Biliş, bilgi, ilim, akademi

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Dâ	gı	di	li	mi	sak	la	ri*	ken	yâ	re	a	çıl	dı
-	.(.)	•	•	.(.)	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Lût	fıy	le	o	mer	hem	vu	ra	cak	yâ	re	a	çıl	dı
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Ter	ket*	mi	şi*	di	şî	ri	ni	dâ	niş	yi	ne	şim	di
-	-	•	•	.(.)	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Eş'	âr		i	le	mec	mû	a	sı	yâ	re	a	çıl	dı
-	-	•	•	.(.)	-	_(.)	•	.(.)	-	•	•	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; çargâhta asma kalış + B) Terennüm(Tekrarlı-İkaî) + 1. mısırâ
Hece Tekrarı - (lâfzî)

A) 2. mısırâ; çargâhta asma kalış + B) Terennüm(tekralrı-ikaî) + 2. mısırâ hece
tekrarı(lâfzî)

C) 3. mısırâ; dügâhta asma kalış + B) Terennüm(ikâi) + 3. mısırâ hece
tekrarı(lâfzî)

A) 4. mısırâ; çargâhta asma kalış + B) Terennüm(tekralrı-ikaî) + 4. mısırâ hece
tekrarı(lâfzî)

Özet:

AB

AB

CB

AB' dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde kürdî makamı dizisi kullanılmıştır. Kürdî makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümünde: Yerinde kürdî makamı dizisi kullanılmıştır. Kürdî makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Yerinde acem aşiran makamı dizisine geçki yapılmış ve tekrar yerinde kürdî makamı dizisine dönmüştür.

Usûlün kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				
	Mef	û		lü	me	fâ	î		lü...
(es)	Dâ	gı		<i>di</i>	li	mi	sak		la...
1	3	4	1	2	1	2	2	1	2,5
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü...	

3.tef'ile				4.tef'ile			
me	fâ	î	lü	fe	î	lün	
<i>ri</i>	<i>ken</i>	yâ	re	<i>a</i>	<i>çıl</i>	dı	
0,5	1	3	1	0,5	0,5	1	4
...	6.Ölçü		7.Ölçü			8.Ölçü	

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				
	Mef	û		lü	me	fâ	î		lü...
(es)	lît	fiy		<i>le</i>	o	mer	hem		<i>vu</i>
1	3	4	1	2	1	2	2	1	2,5
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü...	

3.tef'ile				4.tef'ile			
me	fâ	î	lü	fe	û	lün	
<i>ra</i>	cak	yâ	<i>re</i>	<i>a</i>	<i>çıl</i>	dı	
0,5	1	3	1	0,5	0,5	1	4
...	6.Ölçü		7.Ölçü			8.Ölçü	

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					
	Mef	û			lü	me	fâ	î		lü...
(es)	eş'	âr			<i>i</i>	le	mec	mu		<i>â...</i>
1	3	4	1	2	1	2	2	1	2,5	
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü...		

3.tef'ile					4.tef'ile				
me	fâ	î		lü	fe	û	lün		
...	<i>st</i>	yâ		<i>re</i>	<i>a</i>	<i>çıl</i>	dı		
0,5	<i>I</i>	3	1	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>I</i>	1	4	
...	6.Ölçü		7.Ölçü					8.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, usûlün bittiği yerde suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. ve 2. mısırâsında; 1. ve 2. tef'ile “lü” heceleri kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. 3. tef'ile “me” ve “lü” heceleri birim değer yarısı kadar (0,5), “fâ” hecesi uzun olmasına rağmen kısa, 4. tef'ile “fe” hecesi birim değer yarısı kadar (0,5), “î” hecesi uzun olmasına rağmen kısa bestelenmiştir.

4. mısırâda farklı olarak; 1. tef'ile “lü”, 2. tef'ile “lü” heceleri kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. 3. tef'ile “lü” hecesi birim değer yarısı kadar (0,5), “fâ” hecesi uzun olmasına rağmen kısa, 4. tef'ile “fe” hecesi birim değer yarısı kadar (0,5), “û” hecesi uzun olmasına rağmen kısa bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğu için hatâ değildir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısırâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					
	Mef	û			lü	me	fâ	î		lü
(es)	ter	ket			<i>mi</i>	<i>şi</i>	di	şî		<i>ri</i>
0,5	2,5	1	4	3	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	2	2	1	<i>0,5</i>
17.Ölçü		18.Ölçü		19.Ölçü		20.Ölçü		21.Ölçü...		

3.tef'ile					4.tef'ile			
me	fâ	î		lü	fe	û	lün	
<i>ni</i>	<i>dâ</i>	<i>niş</i>	(es)	<i>yi</i>	<i>ne</i>	şim	di	
0,5	1	1	0,5	3,5	1,5	0,5	2	4
...21.Ölçü			22.Ölçü		23.Ölçü		24.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun seslerle yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında; 1. tef'ile “lü”, 2. tef'ile “me” ve “lü”, 3. tef'ile “me”, 4. tef'ile “fe”, heceleri birim değer in yarısı (0,5) olarak bestelenmiştir. 3. tef'ile “lü” hecesi kısa hece olmasına rağmen uzun hece olarak bestelenmiştir. Bu bölümde diğer mısırâlardan farklı olarak hece tekrarı yapılmıştır.

Eserde medli hece, imâle ve zihaf lar dikkate alınmıştır. 1 mısırâyı bir devir usûle yerleştirmek suretiyle bestelenen bir eserdir.

Terennümün İncelenmesi: B) bölümü terennümü lâfzîdir. Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarının son iki kelimesi kullanılmıştır. Terennüm yine bir devir usûldür. Dolayısıyla usûl 8 defa devretmiştir.

NÜHÜFT MURABBÂ BESTE

Ol şeh-i dilâ râz-ı nihânın kim bilir

Usûl: Devr-i Kebir

Beste: Tabî Mustafa Efendi

1. A)

O ol şe hi hüs nün di
Sö söy le şir var mı â
Hı hiş mi le han çer be

5

lâ râ zı zı ni hâ nın
nın la bu bu li sâ nın
kef sù yi yi mi yâ nın

10

ki kim bi lir vay ah câ nım yâ lâ

14

ye le lel le le le li öm rüm yâ lâ ye le lel le

18

le le le li râ zı ni hâ nın
li sâ nın
yi mi yâ nın

22

SON
kim bi lir vay hey ca nım hey ca nım

1. 2.

26 ^{C)}
Bâ bâ de nûş ol muş ge

30
lir mey hâ hâ ne den

34
ol me mes ti nâz vay

38 ^{D)}
ah ca nım yâ lâ ye le lel le le lel li

41
öm rüm yâ lâ ye le lel lel le le lel li

44
mey hâ ne den ol mes ti nâz

48
vay hey câ nım

Ol şeh-i hüsnün dilâ râz- ı nihânın kim bilir
Söyleşir var mı ânınla bu lisânın kim bilir
Bâdenûş olmuş gelir meyhâneden ol mest-i nâz
Hışmîle hançer bekef süy-i miyânın kim bilir

2.1.6. Nühüft Murabbâ Beste (Ol şeh-i hüsnün dilâ râz-ı nihânım kim bilir?)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(fâilâtün /fâilâtün /fâilâtün/fâilün)

Makam : Nühüft

Usûl : Devr-i Kebir (28/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Şeh: Şah

Hüsn: İyilik, güzellik

Dil-ârâ: Gönül alan, gönül kapan, gönül okşayan, gönlü dinlendiren

Nihân: Gizli, saklı, sır

Ân: Lahza, pek az bir zaman, güzellik cazibesi

Lisân: Dil, konuşulan dil

Bâde-nûş: Şarap içen

Mest-i nâz: Naz sarhoşu, süzgün bakışlı nazlı güzel

Bek-ef: El içinde, avuçta

Sûy: Taraf, cihet, yön

Miyân: Orta

Hışm: Kızgınlık, öfke

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	fâ	i	lün
-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	-
Ol	şe	hi	hüs	nün	di	lâ	râ	zı	ni	hâ	nın	kim	bi	lir
-	.	.(.)	-	-	.	-	-	.(.)	.	-	-	-	.	-
Söy	le	şir	var	mı	â	nın	la	bu	li	sâ	nın	kim	bi	lir
-	.	-	-	.(.)	_(.)	-	.(.)	.(.)	.	-	-	-	.	-
Bâ	de	nû	şol*	muş	ge	lir	mey	hâ	ne	de	nol*	mes	ti	nâz
-	.	-	-	-	.	-	-	-	.	.(.)	-	-	.	-
Hış	mi*	le	han	çer	be	kef	sû	yi	mi	yâ	nın	kim	bi	lir
-	.	.(.)	-	-	.	-	-	.(.)	.	-	-	-	.	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; nevâda kalış + B) Terennüm(yarı lafzî-yarı ikaî); nevâda kalış -
1. mısırânın yarısı - 1. dolap; nevâda kalış

A) 2. mısırâ; nevâda kalış + B) Terennüm(yarı lafzî-yarı ikaî); nevâda kalış -
2. mısırânın yarısı - 2. dolap; eviçte kalış

C) 3. mısırâ; nevâda kalış + D) Terennüm(yarı lafzî-yarı ikaî); dügâhta kalış -
3. mısırânın yarısı; nevâda kalış

A) 4. mısırâ; nevâda kalış + B) Terennüm(yarı lafzî-yarı ikaî); nevâda kalış -
4. mısırânın yarısı - Karar

Özet:

AB

AB

CD

AB' dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

- A) bölümünde: Yerinde nevâ makamı dizisi kullanılmıştır. Nühüft makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.
- B) B) bölümünde: Yegâh perdesinde rast makamı dizisi kullanılmıştır. Nühüft makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.
- C) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisinden yerinde nevâ makamı dizisine geçki yapılmıştır.

D) bölümü: Makamsal olarak C) bölümüyle simetriktir.

Tüm bölümler, 2 devir usûlle bestelenmiştir.

Eserin kısa hece birimi dörtlük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					
	Fâ	i		lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	
(es)	Ol	şe	(es)	hi	hüs	nün	di	lâ	râ	
0,5	4,5	1	0,5	3,5	4	5	1	4	4	
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü

3.tef'ile						4.tef'ile				
fâ	i		lâ		tün	fâ	i		lün	
zı	ni	(es)	hâ	(es)	nın	kim	bi	(es)	lir	
5	1	0,5	3,5	0,5	3,5	0,5	4	1	0,5	3,5
7.Ölçü		8.Ölçü		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					
	Fâ	i		lâ	tün	fâ	i	lâ	tün	
(es)	Söy	le	(es)	şir	var	mı	â	nın	la	
0,5	4,5	1	0,5	3,5	4	5	1	4	4	
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü

3.tef'ile						4.tef'ile				
fâ	i		lâ		tün	fâ	i		lün	
bu	li	(es)	sâ	(es)	nın	kim	bi	(es)	lir	
5	1	0,5	3,5	0,5	3,5	0,5	4	1	0,5	3,5
7.Ölçü		8.Ölçü		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				
	Fâ	i		lâ	tün	fâ	i	lâ	tün
(es)	Hış	mi	(es)	le	han	çer	be	kef	sû
0,5	4,5	1	0,5	3,5	4	5	1	4	4
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		6.Ölçü	

3.tef'ile						4.tef'ile				
fâ	i		lâ		tün	fâ	i		lün	
yi	mi	(es)	yâ	(es)	nın	kim	bi	(es)	lir	
5	1	0,5	3,5	0,5	3,5	0,5	4	1	0,5	3,5
7.Ölçü		8.Ölçü		9.Ölçü		10.Ölçü		11.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallarına uyulmuştur.

Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eser, aruz vezni dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısrâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					
Fâ	i		lâ	tün	fâ	i		lâ	tün	
Bâ	de	(es)	nuş	ol	muş	ge	(es)	lir	mey	
5	1	0,5	3,5	4	5	1	0,5	3,5	4	
26.Ölçü		27.Ölçü		28.Ölçü		29.Ölçü		30.Ölçü		31.Ölçü

3.tef'ile						4.tef'ile					
	fâ	i		lâ	tün	fâ	i		lün		
(es)	hâ	ne	(es)	de	(es)	nol	mes	ti	(es)	nâz	
	4	1	0,5	3,5	0,5	3,5	1	4	1	0,5	3,5
32.Ölçü		33.Ölçü		34.Ölçü		35.Ölçü		36.Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserde, 3. mısırda durgu kurallarına uyulmuştur. Diğer mısralarla simetrik.

Uzunluk-Kısalık: Eser aruz vezni dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde imâle, zihaf ve ulamalar dikkate alınmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler yarı lâfzî yarı ikaâdir. Lâfzî bölümde mısırâların tekrarları kullanılmıştır. Mısırâların terennüme bağlanmasında “vay” kelimesi kullanılmıştır. Miyân terennümü, 1. 2. ve 4. mısırâların terennümünden farklıdır.

RAST MURABBÂ BESTE

Seyr eyle o billûr beden tâze firengi

Usûl: Hafif

Beste: Tab'i Mustafa Efendi

§ A)

Ah sey re rey le o bi
Ah ben ze zer kı zil el
Ah gez se en yû rû se

bil lur lur be den tâ
el ma ma o gül rûh
sen is is veç le

B)

ze fi ren ren gi ye lel lel lel le le le li
le ri ren ren gi
Fe le men men gi

te re lel lel le le le le li yen tir lel lel ye le lel li le le lel li hey câ nım

hey öm rüm hey öm rüm vay hey

1. 2.

SON

te ne tâ dir ney hey câ nım hey câ nım

18 C)
Ah mis lin lin bu la maz

21 sin sin o bü ti iş

24 ve pe res res tin ye le le le le le le le li D)

27 te re le le le le le le le li yen tir yel le le le le le li hey câ nım

30 hey öm rüm hey mi rim vay hey

32 te ne tâ dir ney %

Seyreyle o billür beden tâze firengi
Benzer kızıl elmaya o gül rûhleri rengi
Mislin bulamazsın o büt-i işve perestin
Gezsen yürüsen İsveçle Felemengi

2.1.7. Rast Murabbâ Beste (Seyreyle o billûr beden tâze firengi)

Güfte : Bilinmiyor

Veẓn : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feîlün)

Makam : Rast

Usûl : Hafif (32/2)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Tâze: Körpe

Freng: Batı kültürü

Misl: Benzer, kat

Büt: Put, heykel

İşve: Cilve, naz

Perest: Tapan

Billûr: Cam gibi parlayan

Rûh: Can, nefes

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Sey	rey	le	o	bil	lûr		be	den	tâ	ze	fi	ren	gî
-	-	•	•	-	-	•	•	-	.(.)	•	•	-	-
Ben	zer	kı	zı	lel*	ma	o	göl	rûh		le	ri	ren	gi
-	-	•	•	-	.(.)	•	_(.)	-	_(.)	•	•	-	-
Mis	lin	bu	la	maz	sı	no*	bü	tî	iş	ve	pe	res	tin
-	-	•	•	-	.(.)	•	•	-	-	•	•	-	-
Gez	sen	yü	rü	se	nis*	ve	çi*	le	fe	le	meng		i
-	-	•	•	-	-	•	•	.(.)	.(.)	•	•	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(yarı İkaî-yarı lâfzî) - 1. dolap; rastta kalış

A) 2. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(yarı İkaî-yarı lâfzî) - 2. dolap; nevâda kalış

C) 3. mısırâ; nevâda kalış + D) Terennüm(yarı İkaî-yarı lâfzî); rastta kalış

A) 4. mısırâ; rastta asma kalış + B) Terennüm(yarı İkaî-yarı lâfzî) - Karar

Özet:

AB

AB

CD

AB'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde rast makamı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümünde: Yerinde rast makamı dizisi kullanılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisine geçki yapılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisine geçki yapılmış, rast makamı dizisine geri dönmüştür.

Eserin kısa hece birimi ikilik süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

	1.tef'ile				2.tef'ile						
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü...				
Ah	sey	rey	le	o	bil...	(es)	...	(es)	lûr...		
0,5	3,5	4	1	0,5	0,5	2	0,5	1,5	0,25	1,75	
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü			4.Ölçü				

	3.tef'ile					4.tef'ile					
	me	fâ	î	lü	fe	û	lün				
...	be	den	(es)	tâ	ze	fî	ren	(es)	gi		
3,75	0,25	2	0,25	1,75	1	0,5	0,5	2	2	0,25	1,75
5.Ölçü		6.Ölçü			7.Ölçü			8.Ölçü			

2. Mısrânın İncelenmesi:

	1.tef'ile				2.tef'ile							
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü					
Ah	ben	zer	kı	zı	lel	(es)	...	(es)	ma	...	o	
0,5	3,5	4	1	0,5	0,5	2	0,5	1,5	0,25	1,75	3,75	0,25
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü			4.Ölçü			5.Ölçü		

3.tef'ile					4.tef'ile						
me		fâ		î	lû		fe	û		lün	
göl	(es)	rûh			le		ri	ren		(es)	gi
2	0,25	1,75		1	0,5		0,5	2	2	0,25	1,75
6.Ölçü				7.Ölçü				8.Ölçü			

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile								
Mef	û		lû		me		fâ		î				
Ah	gez	sen		yü		rü		sen	(es)	...	(es)	is	ve
0,5	3,5	4	1	0,5	0,5	2	0,5	1,5	0,25	1,75	4	2	
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü			4.Ölçü			5.Ölçü		6.Ölçü...	

3.tef'ile					4.tef'ile								
me		fâ		î	lû		fe	û		lün			
(es)	çi		le			fe		le		meng	(es)	i	
0,5	0,5		1,75		1	0,5		0,5		2	2	0,25	1,75
...6.Ölçü				7.Ölçü				8.Ölçü					

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular uzun sürelerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında; 1. tef'ile "lü", 2. tef'ile "me", 3. tef'ile "lü", 4. tef'ile "fe" heceleri kısa hece birim değerinin yarısı kadar (0,5) bestelenmiştir. 3. tef'ile "me" hecesi kısa hece biriminin 4/1'i kadar (0,25) simetrik olarak bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ sayılmaz. Diğer heceler aruz vezni dikkate alınarak bestelenmiştir. Eser bestelenirken "İsveç ile" kelime öbeği ünlü düşmesi yapılarak "İsveçle" şeklinde kullanılmıştır.

3. Mısırâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile													
Mef	û		lû		me		fâ		î			lû						
Ah	mis		lin		bu		la		maz			no						
0,5	3,5		4		1		0,5		0,5		2		0,5	1,5	0,25	1,75	3	0,5
18.Ölçü		19.Ölçü		20.Ölçü			21.Ölçü			22.Ölçü...								

3.tef'ile					4.tef'ile												
me		fâ		î	lû		fe	û		lün							
bü		ti		iş		ve		pe		(es)	res	(es)	tin				
0,5		1		3		1		0,5		0,5		0,25		1,75	2	0,25	1,75
...22.Ölçü		23.Ölçü		24.Ölçü			25.Ölçü										

Durgu/Taktî: Eserde 3. mısırâda durgu kurallarına uyulmuştur. Diğer mısırâlarla simetrikdir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında; 1. tef'ile "lü", 2. tef'ile "me" ve "lü", 3. tef'ile "me", "fâ" ve "lü", 4. tef'ile "fe" heceleri kısa hece birim değerinin yarısı kadar (0,5) bestelenmiştir. Durgu/taktî kurallarına uyulduğundan hatâ olarak kabul edilmez. Aruz vezni dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde imâle, zihaf, med ve ulamalara dikkat edilmiştir.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler yarı ikaî yarı lâfzîdir.

SÂZKÂR MURABBÂ BESTE

Yâr hemîşe dilde sühân elde sâzkârımdır

Usûl: Zencîr

Beste: Tab'î Mustafa Efendi

Yâr he mî şe dil dil
Yâr te râ ne sen sen
Yâr be nim bu bes bes

de su hân hân el
ci ne vâ â gâz
te i zen zen cîr

de sâ sâz kâ kâ
gâm kû kû sâ sâ
ber gü gü zâ zâ

rim dir şeh le ven dim dil pe
rim dir
rim dir

sen dim gel e fen dim a man a man

ah el de sâz sâz kâ

1. 2.

rim dir hey câ nim hey câ nim SON

28 **C)**

Yâr ma kâ mi rast rast dan

33

if râz râz eh

37

li sev dâ ya

41 **B)**

şeh le ven dim dil pe sen dim gele fen dim a

45

mara man ah el de sâz sâz kâ

50

rım dir hey câ nım

54

hey câ nım

Hemîşe dîlde sühân elde sâzkârımdır
 Terâne senc-i nevâgâz gâmküsârımdır
 Makâm-ı rast'tan ifrâz ehl-i sevdâya
 Benim bu beste-i zencir bergüzârımdır

2.1.8. Sâzkâr Murabbâ Beste (Yâr hemîşe dilde sühân elde saz kârımdır)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefâilün/feilâtün/mefâilün/fâ'lün)

Makam : Sâzkâr

Usûl : Fer'i Muhammes (16/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Hemîşe: Daima, her vakit, her zaman

Dil: Gönül

Sühân: Törpü

Saz-kâr: Uygun, muvafık

Terâne: Nağme, ahenk, makam, şarkı söyleme

Senc: Tartan, ölçen, değerlendiren

Nev: yeni, tâze çıkmış

Âgaz: Başlama

Gam: Keder

İfrâz: Parçalara ayırma

Ehl: Maharetli, usta, kabiliyetli, becerikli

Bergüzâr: Hediye, hatıra, andaç

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile	
Me	fâ	i	lün	fe	i	lâ	tün	me	fâ	i	lün	fâ'	lün
.	-	.	-	.	.	-	-	.	-	.	-	-	-
He	mî	şe	dil	de	su	hâ	nel*	de	sâz		kâ	rım	dır
.	-	.	-	.	.	-	-	.	-	.	-	-	-
Te	râ	ne	sen	ci	ne	vâ	gaz	gâm		kü	sâ	rım	dır
.	-	.	-	.	.	-	-	.	-	.	-	-	-
Ma	kâ	mı	rast		da	nîf*	râz		eh	li	sev	dâ	ya
.	-	.	-	.	.	-	-	.	-	.	-	-	-
Be	nım	bu	bes	te	i	zen	cîr		ber	gü	zâ	rım	dır
.	-	.	-	.	.	-	-	.	-	.	-	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; nevâda kalış + B) Terennüm(lâfzî) - 1. mısırâ hece tekrarı-1. dolap; nevâda kalış

A) 2. mısırâ, nevâda kalış + B) Terennüm(lâfzî) - 2. mısırâ hece tekrarı-2. dolap; rastda kalış

C) 3. mısırâ; nevâda kalış + B) Terennüm(lâfzî) - 3. mısırâ hece tekrarı-1. dolap; nevâda kalış

A) 4. mısırâ, nevâda kalış + B) Terennüm(lâfzî) - 4. mısırâ hece tekrarı-2. dolap, Karar

Özet:

AB

AB

CB

AB'dir.

Makamsal İnceleme:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde segâh makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine, yerinde uşşak makamı dizisinden de yerinde hüzzam makamı dizisine geçki yapılmıştır. Sâzkâr makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümünde: Yerinde segâh makamı dizisinden yerinde rast makamı dizisine geçki yapılmıştır. Sâzkâr makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Rast makamı dizi özelliklerini taşımaktadır.

Usûl miyâna kadar 1, miyân ve miyândan sonraki terennümünde 1 defa olmak üzere toplam 2 defa devretmiştir.

Eserin kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

	1.tef'ile									2.tef'ile					
	Me	fâ	î		lun				fe	i	lâ			tun	
Yâr	<i>he</i>	mi	şe		dil...	(es)	...	<i>de</i>	<i>sû</i>	hâ	(es)	...	nel		
1,5	0,5	2	3,5	0,5	0,5	3,5	0,5	3,5	3	0,5	0,5	6	0,5	3,5	4
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü		6.Ölçü		7.Ölçü		8.Ölçü	

	3.tef'ile								4.tef'ile		
	me	fâ	i		lun				fâ'	lün	
de	sâz...	(es)	...	kâ...	(es)	rim	dır		
4	2	0,5	1,5	0,5	3,5	0,5	1,5	2	4	4	
9.Ölçü		10.Ölçü			11.Ölçü			12.Ölçü		13.Ölçü	

2. Mısrânın İncelenmesi:

	1.tef'ile								
	Me	fâ	i		lun				
Yâr	<i>te</i>	râ	ne		sen	(es)	...		
1,5	0,5	2	3,5	0,5	0,5	3,5	0,5	3,5	3
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü	

2.tef'ile					
fe	i	lâ			tun
<i>ci</i>	<i>ne</i>	vâ	(es)	...	gaz
0,5	0,5	4	0,5	3,5	4
...5.Ölçü		6.Ölçü	7.Ölçü		8.Ölçü

3.tef'ile								4.tef'ile			
me	fâ	i			lun			fâ	lün		
gâm		<i>kü</i>	(es)	...	sâ...	(es)	...	rim	dır		
4		2	0,5	1,5	0,5	3,5	0,5	1,5	2	4	4
9.Ölçü	10.Ölçü			11.Ölçü			12.Ölçü	13.Ölçü			

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile									
	Me	fâ		i		lün			
Yâr	<i>be</i>	nim		bu		bes	(es)	...	
1,5	0,5	2	3,5	0,5	0,5	3,5	0,5	3,5	3
1.Ölçü		2.Ölçü		3.Ölçü		4.Ölçü		5.Ölçü...	

2.tef'ile					
fe	i	lâ			tün...
<i>te</i>	<i>i</i>	zen		(es)	...
0,5	0,5	6	2	0,5	3,5
...5.Ölçü		6.Ölçü	7.Ölçü		8.Ölçü

3.tef'ile								4.tef'ile			
...me	fâ	i			lun			fâ	lün		
	ber	gü	(es)	...	zâ	(es)	...	rim	dır		
	4	2	0,5	1,5	0,5	3,5	0,5	1,5	2	4	4
	9.Ölçü	10.Ölçü			11.Ölçü			12.Ölçü	13.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun sürelerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında; 1. tef'ilede "me", 2. tef'ilede "fe" ve "i" heceleri birim hecenin yarısı kadar (0,5) olarak bestelenmiştir. 3. tef'ilenin "i" hecesi birim değerden uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğu için hatâ sayılmamaktadır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısrâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

	1.tef'ile					2.tef'ile					
	Me	fâ		i	lün	fe		i	lâ	tün	
Yâr	<i>ma</i>	kâ		<i>mi</i>	rast	(es)	...	da	nif	râz...	
1,5	<i>0,5</i>	2	3,5	<i>0,5</i>	4	0,5	3,5	4	6	6	4
28.Ölçü		29.Ölçü		30.Ölçü		31.Ölçü		32.Ölçü		33.Ölçü	

3.tef'ile							4.tef'ile		
me	fâ		i		lü		fâ	lün	
...	eh		li	(es)	sev		dâ	ya	
2	2	4		4	0,5	<i>1.5</i>	2	4	
36.Ölçü		37.Ölçü		38.Ölçü			39.Ölçü		40.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserde 3. mısrâda durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun sürelerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: 3. mısrâda; 1. tef'ilede “*me*”, “*i*” ve heceleri birim hecenin yarısı kadar (0,5) olarak bestelenmiştir. 3. tef'ilede “*me*” hecesi kısa hece olmasına rağmen uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyduğu için hatâ değildir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde imâle med ve ulamalar dikkate alınmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler lâfzîdir. Her mısrâdan sonra mısrâlara göre mısrânın yarısı kullanılmıştır. Eserin girişinde “*yar*” kelimesi kullanılmıştır. Girişte bahsi geçen Yavaşça'nın zencîr usûlündeki eserlerin besteleniş kurallarıyla örtüşmektedir.

2.2. Ağır Semâî Formundaki Eserlerin Müzikal Analizi

Tab'î'nin ağır semâî formundaki eserlerin incelenmesinde; güftede yer alan bazı kelimelerin anlamları bulunmuştur. Bu kelimelere göre aruz vezni incelemesinde hecelerın uzunluk kısalıkları tablolarda belirtilmiştir. Eserlerin, form-biçim yapıları incelenmiş ve bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlere göre makam incelemesi yapılmıştır. Hece taksimatının incelenmesinde, aruz vezni kalıplarıyla bağlantılı olarak durgu, hecelerın uzunluk-kısalıkları tablolardan yararlanılarak birim değere göre kıymetlendirilmiştir. Hece taksimâtı incelemesi bölümünde; 1. 2. ve 4. mısraların incelenmesi toplu olarak, 3. mısra (miyân) ve terennüm incelemesi ayrı ayrı yapılmıştır.

BEYÂTÎ NAKIŞ AKSAK SEMÂÎ

Çıkmaz derunı dilden efendim muhabbetin

Usûl: Aksak Semâî

Beste: Tabî Mustafa Efendi

A)

Çık maz de ru nu fil den e fen dim mu hab
Kur ba nın ol du ğum bi ze yok mu mü rûv

1. 2.

5

Yürük Semâî

be tin vay yay Sen han gi ba
ve tin

9

ğın gû lû sün ne gül şe nin bül bû lû sün

12

ey ser vû se men bû yi re si dem ey â fe ti dil

16

C) Curcuna

cû yi gü zi dem Ne dir bu iş ve ler ne dir

20

ne dir bu iş ve ler ne dir te gâ fû lâ ne nâz i le te gâ fû lâ

25

ne nâz i le ki bu gi riş me ler ne dir ki bu gi riş

29 **C')**
me ler ne dir gö ren o gül ce mâ li ni gö ren o gül ce mâ li ni

34 **C'')** **C')**
ta sav vurey ler ha li ni vay ha yâ li lâ lin ey le yen

39
ha yâ li lâ lin ey le yen se nin çe ker ve bâ li ni se nin çe ker

44 **SON** **A) Aksak Semâi**
ve bâ li ni Kur bâ nin ol du ğum bi ze yok mu mü rûv
Câ yi me râ mın üz re i kâ met mi niy

48 **D)**
ve tin vay Ey dil ne dir bu mer te be hâ
ye tin vay

52
hiş le rin se nin vay câ yi me ra mın üz

56 **Yürük Semâi** **§**
re i kâ met mi niy ye tin vay

Çıkamaz derun-u dilden efendim muhabbetin
Kurbânın olduğum bize yok mu mürüvvetin?
Ey dil nedir bu mertebe hâhişlerin senin
Cây-i merâmın üzre ikâmet mi niyyetin?

2.2.1. Bayâti Nakış Ağır Semâî (Çıkmaz derûn-i dilden efendim muhabbetin)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/fâilâtü/mefâîlü/fâilün)

Makam : Bayâti

Usûl : Değişmeli Curcuna (10/8), Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Derûn-u dil: Gönülün tâ içi, gönül

Mürüvvet: iyi davranma, iyilik

Dil: Gönül

Hâhiş: İstek

Cây-i merâm: İstenilen yer veya bir şey

İkâmet: Bulunma, durma (bir yerde yaşama)

Mertebe: Derece, basamak

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün
-	-	·	-	·	-	·	·	-	-	·	-	·	-
Çık	maz	de	rû	nu	dil	de	ne*	fen	dim	mu	hab	be	tin
-	-	·	-	·	-	·	·	-	-	·	-	·	-
Kur	bâ	nı	nol*	du	ğum	bi	ze	yok	mu	mü	rüv	ve	tin
-	-	·	-	·	-	·	·	-	.(.)	·	-	·	-
Ey	dil	ne	dir	bu	mer	te	be	hâ	hiş	le	rin	se	nin
-	-	·	-	·	-	·	·	-	-	·	-	·	-
Câ	yi	me	râ	mı	nüz*	re	i	kâ	met	mi	niy	ye	tin
-	.(.)	·	-	·	-	·	·	-	-	·	-	·	-

Biçim şeması:

Aksak Semâî(10/8) A) 1. mısrâ; dügâhta asma kalış

A) 2. mısrâ; dügâhta asma kalış

Yürük Semâî(6/4) B) Terennüm(lâfzî); segâhta asma kalış

Curcuna(10/8) (C- C'- C''- C') Terennüm (lâfzî); dügâhta asma kalış

A) 2. mısrâ; karar

D) 3. mısrâ (miyân); dügâhta kalış

Aksak Semâî + Yürük Semâî A) 4. mısrâ, karar

B) Terennüm(lâfzî); segâhta asma kalış

Curcuna(10/8) (C-C'-C''-C') Terennüm(lâfzî); dügâhta asma kalış

Aksak Semâî(10/8) A) 4. mısrâ; son karar.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde beyâti makamı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümünde: Yerinde rast makamı dizisinden karcığar makamı dizisine, karcığar makamı dizisinden segâh makamı dizisine geçki yapılmıştır. Beyâti makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Yerinde segâh makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C') bölümünde: Yerinde hüseyni makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C'') bölümünde: Yerinde sabâ makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C'') bölümünde: Yerinde hüseyni makamı dizisi ve yerinde uşşak makamı dizisi kullanılmıştır.

D) bölümünde: Makamı uşşak makamından ayıran özellik olan beyâti makamının genişlemesi yapılmıştır. Beyâti makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

Eserin kısa hece birimi sekizlik süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile					
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün			
Çık	maz	de	rû	nu	dil	de	ne	fen	dim	mu	hab	be	tin			
3	2	1	3	1	3	5	1	1	3	2	2	1	5	5	2	3
1.Ölçü	2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü				5.Ölçü			

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile					
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün			
Kur	bâ	nı	nol	du	ğum	bi	ze	yok	mu	mü	rüv	ve	tin			
3	2	1	3	1	3	5	1	1	3	2	2	1	5	5	2	3
6.Ölçü	7.Ölçü				8.Ölçü				9.Ölçü				10.Ölçü			

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile					
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün			
Câ	yi	me	ra	mı	nüz	re	i	ka	met	mi	niy	ye	tin			
3	2	1	3	1	3	5	1	3	2	2	1	5	5	2	3	
58.Ölçü	59.Ölçü				60.Ölçü				61.Ölçü				62.Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, mısraların sonundadır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısraları simetriktir. 2. mısranın bestelenmesi eserin girişinde olduğu gibi usûlün son darblarıyla başlamıştır. Terennümün sonu ve 2. mısranın başı aynı ölçü içerisinde ve iç içedir. 4. tef'ilede “i” hecesi kısa hece olmasına rağmen uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ sayılmaz. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. “Niyetin” kelimesinde ünsüz türemesi vardır.

3. Mısrâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

1.tef'ile			2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile					
Mef	û	lü	fâ	i	lâ	tü	me	fâ	î	lü	fâ	i	lün			
Ey	dil	ne	dir	bu	mer	te	be	hâ	hiş	le	rin	se	nin			
3	2	1	3	1	3	2	1	4	3	2	8	2	1	3	1	3
53.Ölçü	54.Ölçü				55.Ölçü				56.Ölçü				57.Ölçü			

Durgu/Taktî: Diğer mısralarla simetriktir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısrasında; 3. tef'ile “me” hecesi kısa hece olmasına rağmen uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ sayılmaz. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

İmâleler ve ulamalar esere yansımıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler lâfzîdir. B) ve (C,C',C'') bölümlerinden oluşmuştur. C) bölümünde usûl geçkisi yapılmıştır.

YEGÂH MURABBÂ AĞIR SEMÂÎ

Günden güne bir serv-i hırâman olacaksın

Usûl: Ağır Aksak Semâî

Beste: Tab'î Mustafa Efendi
Güfte: Yahyâ Nâzım Efendi

Ah gün den gü be bir ser vi hı râ
Ah cân bül bü lü ne bir le bi han
Ah vâ r i se me ğer sen şe hi hû

man o la cak
dân o la cak
bân o la cak

sın ce nân ey Câ nim yel lel li yel le
sın ce nân ey
sın ce nân ey

li öm rûm te re li yel le li

yâr o la cak

hey câ nim sîn hey câ nim

12 C)
Ah bu mül kü me la hât de bu lun

14 maz sa na hem tâ ce nân ey

16 D)
Câ nım yel le li yel le li öm

18 rüm te re li yel le li yâr

20 sa na hem tâ hey câ nım

Günden güne bir serv-i hırâman olacaksın
Cân bülbülüne bir leb-i handân olacaksın
Bu mülkü melâhâtte bulunmaz sana hem tâ
Vâr ise meğer sen şeh-i hûban olacaksın

2.2.2. Yegâh Murabbâ Ağır Semâî (Günden güne bir serv-i hırâman olacaksın)

Güfte : Yahya Nâzım Efendi

Vezîn : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feîlün)

Makam : Yegâh

Usûl : Ağır Aksak Semâî (10/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Serv-i hırâmân: Nazlı sallanan selvi

Leb-i handân: Gülen dudak

Mülk: Ev, dükkân, arazi

Melâhat: Güzellik, yüz güzelliği

Tâc: Gelinlerin başlarına koyduğu cevâhirlî süs başlık

Şeh: Şah

Hûbân: Güzeller güzeli

Tâ: Kadar

-Vâr: Benzetme edatı

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile	
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Gün	den	gü	ne	bir	ser	vi	hı	râ	mâ	no*	la	cak	sın
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Can	bül	bü	lü	ne	bir	le	bi	han	dâ	no*	la	cak	sın
-	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Bu	mül	kü	me	lâ	hat	de	bu	lun	maz	sa	na	hem	tâ
.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Vâ	ri*	se	me	ğer	sen	şe	hi	hû	ba	no*	la	cak	sın
-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; yegâhta kalış

B) Terennüm(yarı ikaî-yarı lâfzî) - 1. dolap; yegâhta kalış ve nevâda asma kalış

A) 2. mısırâ; yegâhta kalış

B) Terennüm (yarı ikaî-yarı lâfzî) - 2. dolap; yegâhta kalış ve eviçte asma kalış

C) 3. mısırâ (miyân); nevâda asma kalış

D) Terennüm (ikâi –yarı lâfzî); nevâda asma kalış

A) 1. mısırâ; yegâhta kalış

B) Terennüm (yarı ikaî-yarı lâfzî) - karar.

Özet:

AB

AB

CD

AB'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde hicaz humayun makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine; yerinde uşşak makamı dizisinden ise yegâhtaki rast makamı dizisine geçki yapılmıştır. Yegâh makamı seyir özellikleri görülmektedir.

B) bölümünde: Yerinde ısfahan makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine; yerinde uşşak makamı dizisinden, yerinde ırak makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisi kullanılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde neva makamı dizisi kullanılmıştır. Yegâh makamı seyri özellikleri görülmektedir.

Eserin kısa hece birimi dördlük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile						2.tef'ile...	
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü
Ah	<i>gün</i>	den	gü	ne	bir	<i>ser</i>	<i>vi</i>
	<i>1</i>	2	1	1	3	2	<i>3</i>
1.Ölçü						2.Ölçü...	

...		3.tef'ile				4.tef'ile		
me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
hı	râ	man	o	la	cak	sın		
1	3	2	3	1	1	3	2	3...
...2.Ölçü		3.Ölçü				4.Ölçü		

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile						2.tef'ile...	
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü
Ah	<i>can</i>	bül	bü	lü	ne	<i>bir</i>	<i>le</i>
	<i>1</i>	2	1	1	3	2	<i>3</i>
1.Ölçü						2.Ölçü...	

...		3.tef'ile				4.tef'ile	
me	fâ	î	lü	fe	û	lün	
bi	han	da	no	la	cak	sın	
1	3	2	3	1	1	3	2
...2.Ölçü		3.Ölçü				4.Ölçü	

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile						2.tef'ile...	
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü
Ah	vâ	ri	se	me	ğer	sen	şe
2	1	2	1	1	3	2	3
1.Ölçü						2.Ölçü...	

...		3.tef'ile				4.tef'ile	
me	fâ	î	lü	fe	û	lün	
hi	hû	bâ	no	la	cak	sın	
1	3	2	3	1	1	3	2
...2.Ölçü		3.Ölçü				4.Ölçü	

Durgu/Taktî: Eser ağır semâî formunda olmasına rağmen, Aheni Çelebi'nin yürük semâî tarzındaki durgu/taktî uyumunu göstermektedir. Bu duruma göre eserin; 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallarına uyulmuştur.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. ve 2. mısrasında; 1. tef'ile "mef" heceleri uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. 4. mısra; 2. tef'ilede "î" hecesi uzun bestelenmesi gerekirken kısa, "lü" hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. Durgu uyumundan dolayı hatâ sayılmaz. Tab'î'nin durgu durumundan dolayı diğer ağır semâî eserlerinden farklı bestelediği bir eserdir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısra (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile						2.tef'ile...	
	Mef	û	lü	me	fâ	î	lü
Ah	bu	mül	kü	me	lâ	hat	de
2	1	2	1	1	3	5	1
1.Ölçü						2.Ölçü...	

...		3.tef'ile				4.tef'ile
me	fâ	î	lü	fe	û	lün
bu	lun	maz	sa	na	hem	tâ
1	3	4	0,5	0,5	5	5
...2.Ölçü		3.Ölçü				4.Ölçü

Durgu/Taktî: Diğer mısırâlardaki durgu durumu 3. mısırâ için de geçerlidir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında; 1. tef'ilede diğer mısırâlardaki gibi “*mef*” hecesi uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. 3. tef'ilede “*lü*” ve “*fe*” heceleri kısa hece birimi dörtlük süre olmasına rağmen sekizlik (0,5) değerinde bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Durgu durumundan dolayı, “*mef*” hecesi tüm mısırâ başlarında uzun hece olmasına rağmen kısa bestelenmesi, Tab'î'nin elimizde bulunan diğer ağır semâî türündeki eserlerinden farklı özellik göstermektedir.

İmâle, zihaf ve ulamalar dikkate alınmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Mısırâların başlarında “*ah*”, sonlarında ise “*cenân ey*” terennümleri vardır. “*Ah*” kelimesi ölçüyü tamamlamak için, “*cenân ey*” kelimeleri ise, terennüme bağlanmak için kullanılmıştır.

B) ve D) bölümü terennümü yarı ikâi yarı lâfzîdir. Miyân, D) bölümü terennümü B) bölümünün terennümünden farklı bir ezgiyle bestelenmiştir.

DÜĞÂH MURABBÂ AĞIR SEMÂÎ

Nedir ol cünbüş-i nâdide o cansûz-i nigâh

Usûl: Aksak Semâî

Beste: Tab'i Mustafa Efendi

§ A)

Ah ne dir ol cün bü şî nâ di de o cân
Ah ah e lin den se nin ey â fe ti â
Ah â si tâ nı ke re min ol sa ba na

4

B)

sû zi ni gâh yel le le le le lel
şû bi dil ah
câ yi pe nâh

6

le le lel le le lel le li vay dî de o cân
â fe ti â
ol sa ba na

8

C)

sû zi ni gâh vay Ah tû ti yâ
şû bi dil ah vay
câ yi pe nâh vay

11

ey ler i dim çeş mi me hâ

13

B)

ki ka de min yel le le le le lel

15

le le lel le le lel le li vay dî de o cân
â fe ti â
ol sa ba na

17

sû zi ni gâh vay
şû bi dil ah vay
câ yi pe nâh vay

Nedir ol cünbüş-i nâdide o cansûz-i nigâh
Ah elinden senin ey âfet-i âşûb-i dil ah
Tûtüyâ eyler idim çeşmime hâk-i kademin
Âsitân-ı keremin olsa bana cây-i penâh

2.2.3. Dügâh Murabbâ Ağır Semâî (Nedir ol cünbüş-i nâdide o cansûz nigâh?)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(fâîlâtûn/feîlâtûn/feîlâtûn/feîlün)

Makam : Dügâh

Usûl : Aksak Semâî (10/8)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Tûtiyâ: Kadınların gözlerine çektikleri sürme, çinko

Çeşm: Göz

Kerem: Âsalet, asillik, soyluluk, ömertlik, el kısalığı, lütuf, bağış, bahşış

Cünbüş: Eğlenti, zevk

Nâdide: Görülmemiş, görülmedik, seyrek bulunan çok değerli

Cânsûz: Can yakan fazla keder ve sıkıntı veren

Nigâh: Bakış, bakma

Âfet: Büyük felaket, bela

Âşûb: Kargaşalık, karışıklık

Dil: Gönül

Hâkî: Hikâye eden, anlatan.

Kadem: Toprak

Âsitân: Müneccimlerin hesaplarına göre insanoğlunun uğursuz dakikaları, eşik

Cây-i penah: sığınma yeri, sığınak

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Fâ	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün	fe	i	lün
-	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-
Ne	di	rol*	cün	bü	şi	nâ	dî	de	o	can	sû	zi	ni	gâh
.(.)	.	-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-
Ah	e	lin	den	se	ni	ne*	yâ*	fe	ti	â	şû	bi	di	lah*
-	.	-	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-
Tû	ti	yâ	ey	le	ri*	dîm	çeş	mi	me	hâ	kî	ka	de	min
-	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-
Â	si	tâ	nî	ke	re	mi	nol*	sa	ba	na	câ	yi	pe	nâh
-	.	-	.(.)	.	.	.(.)	-	.	.	.(.)	-	.	.	-

Biçim şeması:

A) 1. mısra + B)Terennüm(ikâi)-1.mısra hece tekrarı(lâfzî); düğâhta kalış

A) 2. mısra + B)Terennüm(ikâi)-2.mısra hece tekrarı(lâfzî); düğâhta kalış

A) 3. mısra; segâh/nevâ atlayışı terennüme geçiş + B)Terennüm(ikâi)-3.
mısranın yarısı; düğâhta kalış

A) 4. mısra + B)Terennüm(ikâi) - 4. mısra hece tekrarı(lâfzî); düğâhta kalış-
Son.

Özet:

AB

AB

CB

AB'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde sabâ makamı dizisi kullanılmıştır. Dügâh makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümünde: Yerinde sabâ makamı dizisi ve hicaz makamı dizisi kullanılmıştır. Dügâh makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

C) bölümünde: Yerinde sabâ makamı dizisinden; yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisine geçki yapılmıştır. Dügâh makamı seyir özelliklerini taşımaktadır.

Eserin kısa hece birimi sekizlik süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile			
	Fâ	î	lâ	tün	fe	i	lâ	tün
Ah	ne	<i>dir</i>	ol	cün	bü	şi	nâ	di
5	1,75	0,25	3	5	1	1	3	5
1.Ölçü				2.Ölçü			3.Ölçü...	

3.tef'ile				4.tef'ile		
fâ	î	lâ	tün	fe	i	lün
de	<i>o</i>	can	sû	zi	<i>ni</i>	gâh
1,75	0,25	3	5	1,75	0,25	3
...3.Ölçü				4.Ölçü		

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile			
	Fâ	î	lâ	tün	fe	i	lâ	tün
Ah	a	<i>he</i>	lin	den	se	ni	ne	yâ
5	1,75	0,25	3	5	1	1	3	5
1.Ölçü				2.Ölçü			3.Ölçü...	

3.tef'ile				4.tef'ile		
fe	i	lâ	tün	fe	i	lün
fe	<i>ti</i>	â	şû	bi	<i>di</i>	lah
1,75	<i>0,25</i>	3	5	1,75	<i>0,25</i>	3
...3.Ölçü				4.Ölçü		

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile				2.tef'ile				
	Fâ	i	lâ	tün	fe	i	lâ	tün
Ah	â	<i>si</i>	tâ	mı	ke	re	mi	nol
5	1,75	<i>0,25</i>	3	5	1	1	3	5
1.Ölçü				2.Ölçü				3.Ölçü...

3.tef'ile				4.tef'ile		
fe	i	lâ	tün	fe	i	lün
sa	<i>ba</i>	na	câ	yi	<i>pe</i>	nâh
1,75	<i>0,25</i>	3	5	1,75	<i>0,25</i>	3
...3.Ölçü				4.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu/taktî kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun sürelerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin; 1. 2. ve 4. mısralarında; 1. tefilenin “i”, 3. tefilenin “i”, 4. tefilenin “i” hecesi birim değerinin yarısı kadar 4/1’i (0,25) olarak bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyduğundan hatâ olarak kabul edilmez. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. Bestecinin bilerek yaptığı aşikârdır. Diğer mısralarla simetriktr.

3. Mısrâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

1.tef'ile				2.tef'ile				
	Fâ	î	lâ	tün	fe	i	lâ	tün
Ah	tû	<i>ti</i>	yâ	ey	le	ri	dim	çes
5	1,75	<i>0,25</i>	3	5	1	1	3	5
10.Ölçü				11.Ölçü				12.Ölçü...

3.tef'ile				4.tef'ile		
fe	i	lâ	tün	fe	i	lün
mi	<i>me</i>	hâ	kî	<i>ka</i>	<i>de</i>	min
1,75	<i>0,25</i>	3	6	<i>0,25</i>	<i>0,25</i>	3
...12.Ölçü				13.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu/taktî yönünden diğer mısırâlarla simetriktr.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında; 1. tef'ilede "i", 3. tef'ilede "i", 4. tef'ilede "fe" ve "i" heceleri heceleri birim değeri 4/1'i kadar (0,25), olarak bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ sayılmaz. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. Eserde imâle ve ulamalar dikkate alınmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennüm yarı İkaî yarı lâfzîdir. Lâfzî bölümde mısırâlardan söylenmesinden sonra mısırâların yarısı kullanılmıştır.

Tüm mısırâların başında "ah" sonunda ise "vay" kelimesi ile terennüme bağlanılmış ve eser bütünlüğü sağlanmıştır.

2.3. Yürük Semâî Formundaki Eserlerin Müzikal Analizi

Tab'î'nin yürük semâî formundaki eserlerin incelenmesinde; güftede yer alan bazı kelimelerin anlamları bulundu ve bu kelimelere göre aruz vezni incelemesinde hecelerin uzunluk kısalıkları tablolarda belirtilmiştir. Eserlerin, form-biçim yapıları incelenmiş ve bölümlere ayrılmıştır. Bu bölümlere göre makam incelemesi yapılmıştır. Hece taksimatının incelenmesinde, aruz vezni kalıplarıyla bağlantılı olarak durgu, hecelerin uzunluk-kısalıkları tablolardan yararlanılarak birim değere göre kıymetlendirilmiştir. Hece taksimâtı incelemesi bölümünde; 1. 2. ve 4. mısırâların incelenmesi toplu olarak, 3. mısırâ(miyân) ve terennüm incelemesi ayrı ayrı yapılmıştır.

HÜSEYİNİ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂİ

Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz

Usûl: Yürük Semâî

Beste: Tabî Mustafa Efendi

A)

Ben gi bi sa na â şı k ı üf üf tâ de bu lun maz
Sen gi bi g ü zel dâ hi bu dün dün yâ da bu lun maz

1. 2.

6

maz üf tâ de bu lun maz dün
maz -

11

yâ da bu lun maz Â vâ re di lem men

3

15

bi câ re di lem men Te ne ni te nen te ne ni te nen

19

te ne ni te nen tâ dir te nen tâ dir ney dir dir ten

24

ten ten ten Ten ye le lâ

28

li na lâ ni nam hay râ ni nam ben â şı k ı

31

gir yâ ni nam Mes tâ ne mi sin sen dūr dâ ne mi sin

35 **A)**

sen Sen gi bi gû zel dâ hi bu dÛn dÛn yâ da bu lun
 Bu bez mi sa fâ her za man â mâ de bu lun

40

maz maz maz dÛn
 maz maz maz â

45 **SON D)**

yâ da bu lun maz Mut rip yi ne gÛl gi bi a çıl
 mâ de bu lun maz

49

maz sın a ceb sen sen sen a çıl

54 **A)**

maz sın a ceb sen Bu bez mi sa fâ her za man â

59

ma de bu lun maz maz maz

64

dÛn yâ da bu lun maz

**Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz
 Sen gibi güzel dâhi bu dünyâda bulunmaz
 Mutrip yine gül gibi açılmazsın aceb sen
 Bu bezm-i safâ her zaman âmâde bulunmaz**

2.3.1. Hüseyini Nakış Yürük Semâî (Ben gibi sana âşık-ı üftâde bulunmaz)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feîlün)

Makam : Hüseyini

Usûl : Yürük Semâî (6/4), Aksak Semâî (10/8)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Üftâde: Düşkün

Mutrîp: Sazende

Bezm-i safâ: Safa meclisi

Âmâde: Hazır

Dâhi: Daha

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.Tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Ben	gi	bi	sa	na	â	şı	kı	üf	tâ	de	bu	lun	maz
-	.(.)	.	.	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Sen	gi	bi	gü	zel	dâ	hi	bu	dün	yâ	da	bu	lun	maz
-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Mut	rip	yi	ne	gül	gi	bi	a	çıl	maz	sı*	na	ceb	sen
-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-
Bu	bez	mi	sa	fâ	her	za	ma	nâ*	mâ	de	bu	lun	maz
.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-

Biçim şeması:

(6/4) - A) 1. mısra, 1. dolap; hüseyinde kalış

A) 2. mısra, 2. dolap; karar

B) Terennüm(lâfzî); rastta kalış(tekarrlı)

B') Terennüm(ikâi); rastta kalış(tekarrlı)

B'') Terennüm(ikâi); hüseyinde asma kalış(tekarrlı)

(10/8) - C) Terennüm(lâfzî); karar

C') Terennüm(lâfzî); hüseyinde asma kalış(tekarrlı)

A) 2. mısra - karar

D) 3. mısra(miyân); hüseyinde kalış

A) 4. mısra; karar

B) Terennüm(lâfzî); rastta kalış(tekarrlı)

B') Terennüm(ikâi); rastta kalış(tekarrlı)

B'') Terennüm(ikâi); hüseyinde asma kalış(tekarrlı)

(10/8) - C) Terennüm(lâfzî); karar

(6/4) - C') Terennüm(lâfzî); hüseyinde asma kalış(tekarrlı)

A) 4. mısra; son durak; karar

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde hüseyini makamı dizisi kullanılmıştır.

B) ve B') bölümünde: Yerinde rast makamı dizisi kullanılmıştır.

B'') bölümünde: Yerinde rast makamı dizisinden yerinde hüseyini makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde uşşak makâmı dizisi kullanılmıştır. C') bölümünde: yerinde hüseyini makamı dizisine geçki yapılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde pençgâh makamı dizisinden yerinde hüseyini makamı dizisine geçki yapılmıştır.

Kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					3.tef'ile				4.tef'ile			
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ		î	lü	fe	û	lün			
<i>Ben</i>	<i>gi</i>	bi	sa	na	â	şı	kı	üf		tâ	de	bu	lun	maz			
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	6	2	1	1	2	6	6		
1.Ölçü					2.Ölçü					3.Ölçü				4.Ölçü		5.Ölçü	6.Ölçü
Hece Tekrarları									6	2	1	1	2	6			
									7.Ölçü	8. Ölçü				9.Ölçü			

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					3.tef'ile				4.tef'ile			
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ		î	lü	fe	û	lün			
<i>Sen</i>	<i>gi</i>	bi	gü	zel	dâ	hi	bu	dün		yâ	da	bu	lun	maz			
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	6	2	1	1	2	6	6		
1.Ölçü					2.Ölçü					3.Ölçü				4.Ölçü		5.Ölçü	6.Ölçü
Hece Tekrarları									6	2	1	1	2	6			
									10.Ölçü	11. Ölçü				12.Ölçü			

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile					3.tef'ile				4.tef'ile			
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ		î	lü	fe	û	lün			
<i>Bu</i>	<i>bez</i>	mi	sa	fâ	her	za	ma	nâ		mâ	de	bu	lun	maz			
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	6	2	1	1	2	6	6		
54.Ölçü					55.Ölçü					56.Ölçü				57.Ölçü		58.Ölçü	59.Ölçü
Hece Tekrarları									6	2	1	1	2	6			
									60.Ölçü	61. Ölçü				62.Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısraları durgu/taktî yönünden verilen kalıba uymaktadır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında; 1. tef'ilelerde “mef” ve “û” heceleri uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa

hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınmış, imâle ve ulamalara dikkat edilerek bestelenmiştir.

3. Mısra (Miyân) ve Terennüm:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile				
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün			
<i>Mut</i>	<i>rip</i>	yi	ne	gül	gi	bi	a	çıl	maz	sı	na*	ceb	sen...			
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	3	3	1	2	3	6	6	3
45.Ölçü				46.Ölçü				47.Ölçü		48.Ölçü		49.Ölçü	50.Ölçü	51.Ölçü...		
Hece Tekrarları						1	2	2	1	1	2	6				
						...	52.Ölçü				53.Ölçü					

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısrasında durgu/taktî yönünden diğer mısralarla simetrik.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısrasında 1.tef'ile “mef” ve “û” heceleri diğer mısralardaki gibi uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. 3. tef'ilenin “lü” hecesi kısa bestelenmesi gerekirken uzun bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğu için hatâ sayılmaz.

Tüm mısralarda; “mef” ve “û” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Mehmet Çelebi'nin tarzı kullanılmıştır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınmıştır. İmâle ve ulamalara dikkat edilerek bestelenmiştir.

Terennümün İncelenmesi: B) bölümündeki terennüm lâfzi terennüm olarak bestelenmiştir. B') ve B'') bölümündeki terennüm ikaâ terennümdür. C) bölümündeki terennüm ise yarı ikaâ yarı lâfzîdir ve 10/8' lik aksak semâî usûlüne geçki yapılmıştır. C') bölümü olan lâfzî terennümde yürük semâî usûlüne geri dönmüştür.

HÜSEYİNİ MURABBÂ YÜRÜK SEMÂÎ

Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz

Usûl: Yürük Semâî

Beste: Tabî Mustafa Efendi

Dök dî de den eş ki te ri ser mâ ye siz ol maz ser
İk bâ li me hi şev ki di le pâ ye siz ol maz pâ
Ser vim ne re ye git se be nim sâ ye siz ol maz sâ

mâ ye siz ol maz SAZ..... Câ nım ye le le l le le le l
ye siz ol maz
ye siz ol maz

le le le le li te re li ye le le le le le

le le le le li SAZ..... dök dî de den eş ki te ri ser
ik mâ li me hi şev ki di le
ser vim ne re ye git se be nim

1. 2.

mâ ye siz ol maz ser mâ ye siz ol maz SAZ..... maz SAZ.....
pâ ye siz ol maz pâ ye siz ol maz maz
sâ ye siz ol maz sâ ye siz ol maz maz

22 C)

 Ek sik de ğil el bet de bir ađ yâ rı pe şin de ađ yâ rı pe şin

27 D)

 de SAZ..... Câ nım ye le lel lel le le lel lel le le lel

31 b)

 li te re li ye lel le lel le lel lel le le lel li SAZ.....

36 b')

 ek sik de ğil el bet te bir ađ yâ rı pe şin de ađ yâ rı pe şin

41 %

 de SAZ.....

Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz
 İkbâl-i meh-i şevk-i dile pâyesiz olmaz
 Eksik değil elbette bir ağyârı peşinde
 Servim nereye gitse benim sâyesiz olmaz

2.3.2. Hüseyni Murabbâ Yürük Semâî (Dök dîdeden eşk-i teri sermâyesiz olmaz)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feûlün)

Makam : Hüseyni

Usûl : Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Eşk-i ter: Çok ağlamak

Sermâye: Anamal

Meh: Ay

Şevk-i dil: Gönül neşesi

Pâye: Rütbe, derece

Serv: Servi, sevgilinin boyu posu

Sâye: Gölge

İkbal: Birine doğru dönmek

Dîde: Göz

Meh: Kamer, senenin on ikide bir kısmı, ay

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Dök	dî	de	de	neş*	ki	te	ri	ser	mâ	ye	si	zol*	maz
-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-
İk	bâ	li	me	hi	şev	ki	dî	le	pâ	ye	si	zol*	maz
-	-	.	.	.(.)	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-
Ek	sîk	de	ğî	lel*	bet	te	bî	rag*	yâ	rî	pe	şin	de
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Ser	vîm	ne	re	ye	git	se	be	nîm	sâ	ye	si	zol*	maz
-	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; hüseynde asma kalış

B) Terennümün 1. bölümü(ikâî); hüseynde asma kalış

b) Terennümün 2. bölümü(ikâî); rastta asma kalış

b') Terennümün 3. bölümü(lâfzî-1.mısırâ);

1. dolap ve karardan sonra hüseyni perdesinde asma kalış

A) 2. mısırâ, hüseynde asma kalış

B) Terennümün 1. bölümü; nevâda asma kalış

b) Terennümün 2. bölümü(ikâî); rastta asma kalış

b')Terennümün 3. bölümü(lâfzî-2. mısırâ)

2. dolap; karardan sonra eviç perdesinde asma kalış

C) 3. mısırâ(miyân); eviç perdesinde asma kalış

D) Terennümün 1. bölümü(ikâî); nevâda asma kalış

b) Terennümün 2. bölümü(ikâî); rastta asma kalış

b') Terennümün 3. bölümü(lâfzî-3.Mısrâ); karardan sonra hüseyni perdesinde asma kalış

A) 4.mısrâ; hüseynde asma kalış

B) Terennümün 1. bölümü(ikâî); nevâda asma kalış

b) Terennümün 2. bölümü(ikâî); rastta asma kalış

b') Terennümün 3. bölümü(lâfzî-4.mısrâ); karar

Özet:

AB

AB

CD

AB'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde hüseyni makamı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümünde: Yerinde hüseyni makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine geçki yapılmıştır.

b) bölümünde: Yerinde uşşak makamı dizisinden yerinde rast makamı dizisine geçki yapılmıştır.

b') bölümünde: Yerinde hüseyni makamı dizisi kullanılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisi kullanılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde rast makamı dizisi kullanılmış, B) bölümünün; b) ve b') bölümleri simetrik olarak aktarılıp yerinde hüseyni makamı dizisine, hüseyni makamı dizisinden uşşak makamı dizisine geçki yapılmıştır.

Kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile		
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
<i>Dök</i>	<i>dî</i>	de	den	eş	k-i	te	ri	ser	mâ	ye	si	zol	maz		
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	4		
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü...		
Hece Tekrarları									2	2	1	1	2	2	Saz(4)
									...	5. Ölçü				6. Ölçü	

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile				
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün				
<i>İk</i>	<i>bâ</i>	li	me	hi	şev	ki	di	le	pâ	ye	si	zol	maz				
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	4				
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü				
Hece Tekrarları									...	1	1	2	1	1	2	2	Saz(4)
									...	5. Ölçü				6. Ölçü			

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile				
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün				
<i>Ser</i>	<i>vim</i>	ne	re	ye	git	se	be	nim	sâ	ye	si	zol	maz				
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	4				
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü...				
Hece Tekrarları									...	1	1	2	1	1	2	2	Saz(4)
									...	5. Ölçü				6. Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu/taktî kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında; “*mef*” ve “*û*” heceleri mısra başlarında uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Tüm mısralarda; “*mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Mehmet Çelebi'nin tarzı kullanılmıştır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısrâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile				
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün			
<i>Ek</i>	<i>sik</i>	de	ğil	el	bet	te	bir	ağ	yâ	rı	pe	şin	de			
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1	1	1	1
22.Ölçü				23.Ölçü				24.Ölçü				25.Ölçü...				
Hece Tekrarları								2	2	1	1	2	2	Saz(4)		
								...	26. Ölçü				27. Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsı durgu/taktî yönünden diğer mısırâlarla simetriktir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsı uzun-kısa hece bakımından “*mef*” ve “*û*” heceleri uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde imâle, zihaf ve ulamalar dikkate alınmıştır. Tüm mısırâlarda; “*mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Mehmet Çelebi'nin tarzı kullanılmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler üç bölümden meydana gelmiştir. Terennümler B) ve b) bölümündeki terennümler ikâi terennümdür. b') bölümündeki terennüm ise lâfzîdir. Eserin trafiğine göre birinci ikinci ve dördüncü sözlerin tamamı kullanılmıştır.

Miyândan sonraki D) bölümünün terennümü farklıdır. D) bölümünde ve b) bölümünde ikâi terennüm kullanılmıştır. Terennümün b) bölümü ve ardından 3. mısırâ kullanılarak b') bölümü simetrik olarak aktarılmıştır.

BEYÂTİ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

Gül yüzlülerin şevkine gel

Usûl: Yürük Semâî

Beste: Tab'î Mustafa Efendi

1. 2.

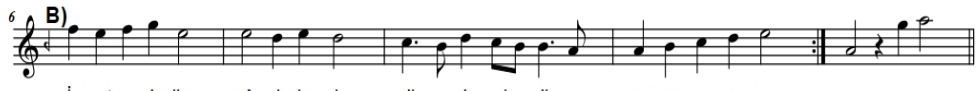
A)

Gül yüz lü le rin şev ki ne gel nûş e de lim mey a man a man mey SAZ.....
Mec lis de ça lın dı yi ne tan bûr i le ney ler a man a man ler
Mec lis de du rur cüm le a yağ üs tü ne bey ler a man a man ler

1. 2.

B)

İş ret e de lim yâr i le şim di de mi dir ney a man a man ney
Â şı kı bi çâ re le rin gön lü nü ey ler a man a man ler
İ çin i çe lim de yu ko muş ba şı na el ler a man a man ler

11 C) B)

Bu kav li sũ râ hi e ği lip sa ğa ra söy ler ne der Dũm de re la dir
Dâ i re se mâ î tu ta rak ney ne ye söy ler ne der
Bu sav tı o kur bũl bũ li gũ yâ o lur her dil ne der

1. 2.

16

nâ te ne dir nâ te ne dir ney a man a man ney

Gül yüzlülerin şevkine gel
İşret edelim yâr ile şimdi demidir
Bu kavli sũrâhi eğilip sağara söyler
Dũmderelâdir nâtenedir ney aman aman

Mecliste çalındı yine tanbûr ile neyler
Âşık-ı biçârelerin gönlünü eyler
Dâire semâî tutarak ney neye söyler
Dũmderelâdir nâtenedir ney aman aman

Mecliste durur cümle ayağ üstüne beyler
İçin içelim deyu komuş başına eller
Bu savtı okur bũlbũl-i gũyâ olur her dil
Dũmderelâdir nâtenedir ney aman aman

2.3.3. Beyâti Nakış Yürük Semâî (Gül yüzlerin şevkine gel nûş edelim mey)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feûlün)

Makam : Beyâti

Usûl : Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Sâğar: İçki bardağı, kadeh

Nûş: Tatlı, bal; içki işret

İşret: İçki, içki kullanma

Bîçâre: Çaresiz

Daîre: Zilli def

Semâî: Türk müziğinde iki basit usûlden biri

Gûyâ: Söyleyen, söyleyici

Kavlî: Söz ile ilgili, söz olarak, sözde

Mey: Şarap

Savt: Kama, kırbaç, kaman, kırbaç ile vurma

Tanbûr: Tambur, Türk halk müziğinde kullanılan, cura, bulgari, çöğür, bağlama gibi mızrapla çalınan telli çalgılara verilen genel bir ad

Dem: Zaman

Savt: Ses

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Gül	yüz	lü	le	rin	şev	ki	ne	gel	nû	şe*	de	lim	mey
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
İş	re	te*	de	lim	yâ	ri*	le	şim	di	de	mi	dir	hey
-	-	.	.	-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-
Bu	kav	li	sü	râ	hi	e	ği	lip	sâ	ğa	ra	söy	ler
.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
TERENNÜM													

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Mec	lis	de	ça	lin	dı	yi	ne	tan	bû	ri*	le	ney	ler
-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-
Bu	â	şı	kı	bî	çâ	re	le	rin	gön	lü	nü	ey	ler
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Dâ	i	re	se	mâ	î	tu	ta	rak	ney	ne	ye	söy	ler
-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
TERENNÜM													

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Mec	lis	de	du	rur	cüm	le	a	ya	ğüs*	tü	ne	bey	ler
-	-	.	.	-	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-
İ	çi	ni*	çe	lim	de	yü	ko	muş	ba	şı	na	el	ler
.(.)	.(.)	.	.	-	-	_(.)	.	-	.(.)	.	.	-	-
Bu	sav	tı	o	kur	bül	bü	li	gû	yâ	o	lur	her	dil
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	_(.)	-	-
TERENNÜM													

Biçim şeması:

Tüm kıtalar için geçerli olmak sûretiyle:

A) 1. mısırâ(1.dolap); rastta asma kalış, A) 1. mısırâ,(2. dolap); nevâda asma kalış

B) 2. mısırâ(1. dolap); hüseyvide asma kalış, B) 1. mısırâ,(2. dolap); muhayyerde asma kalış

C) 3. mısırâ(miyân); nevâda asma kalış(tekrarlı)

B) Terenüm(ikâi - 1. dolap); hüseyvide asma kalış, B) Terenüm(ikâi - 2. dolap); nevâda asma kalış(son kıtada karar)

Özet:

AA

BB

CC

BB'dir.

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde beyâti makamı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümünde: Yerinde beyâti makamı dizisi kullanılmıştır.

C) bölümünde: Muhayyer makamı dizisi kullanılmıştır.

Kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. ve 2. Mısrâların İncelenmesi:

1. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Gül</i>	<i>yüz</i>	lü	le	rin	şev	ki	Ne	gel	nû	şe	de	lim	mey
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>İş</i>	<i>re</i>	te	de	lim	yâ	ri	le	şim	dî	de	mi	dîr	hey
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

2. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Mec</i>	<i>lis</i>	de	ça	lm	dı	yi	ne	tan	bû	ri	le	ney	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Bu</i>	<i>â</i>	şı	kı	bî	çâ	re	le	rin	gön	lü	nü	ey	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

3. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Mec</i>	<i>lis</i>	te	du	rur	cüm	le	a	ya	ğüs	tü	ne	bey	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>İ</i>	<i>çi</i>	ni	çe	lim	de	yu	ko	muş	ba	şı	na	el	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin tüm kıtalarında 1. ve 2. mısırâlarda durgu/taktî kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin tüm kıtalarında 1. ve 2. mısırâlarda; “*mef*” ve “*û*” heceleri tüm mısırâ başlarında uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. “*Mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Mehmet Çelebi’nin tarzı kullanılmıştır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısırâların (Miyân) ‘ın İncelenmesi:

1. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Bu</i>	<i>kav</i>	li	sü	râ	hî	e	ği	lip	sa	ğâ	ra	söy	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	3...
11.Ölçü					12.Ölçü				13.Ölçü				14.Ölçü

2. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Da</i>	<i>î</i>	re	se	mâ	î	tu	ta	rak	ne	ye	ra	söy	ler
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	3...
11.Ölçü					12.Ölçü				13.Ölçü				14.Ölçü

3. Kıta

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Bu</i>	<i>sav</i>	tı	o	kur	bül	bü	li	gû	yâ	o	lur	her	dil
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	3...
11.Ölçü					12.Ölçü				13.Ölçü				14.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin tüm kıtalarında 3. mısırâlarda durgu/taktî kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin tüm kıtalarında 3. mısırâlarında; “*mef*” ve “*û*” heceleri uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. Bestekârın bu tarzı diğer miyân mısırâlarıyla simetrikidir. İmâle, zihaf ve ulamalar dikkate alınmıştır. Tüm mısırâlarda; “*mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Mehmet Çelebi'nin tarzı kullanılmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Eserin bütün kıtalarında geçerli olmak suretiyle; 1. mısırâ sonunda “*aman aman*”, 2. mısırâ sonunda “*ne der*”, 3. mısırâ sonunda “*aman aman*” lâfzî terennümleri kullanılmıştır.

Terennümler eserin son kısmındadır ve ikaî'dir, 2. mısırâların ezgileriyle bestelenmiştir. İkinci mısırâlarda terennüm olarak kullanılmıştır. Eser, bilinen yürük semâî formlarından farklı yapıdadır.

ŞEHNAZ BUSELİK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ
Nâz ile hırâm eylese o semen ten

Usûl: Yürük Semâî

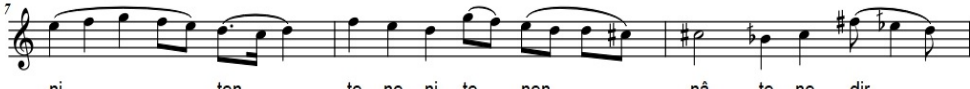
Beste: Tab'i Mustafa Efendi

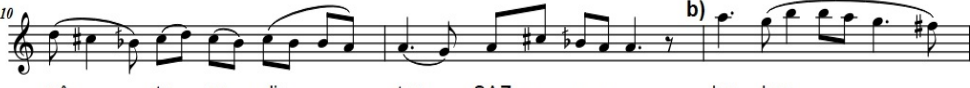
Nâz i le hı râm ey le se tit rer o se men
Ta' tî ri di mağ et me de ol vec hi ha sen
Al dı bi zi git tik çe o tas vî ri ha sen

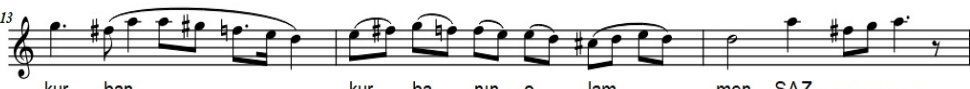
ten SAZ..... Tá de re dil li ten ni ten
ten
ten

ni ten te ne ni te nen nâ te ne dir

nâ te ne dir ten SAZ..... kur ban

kur ban kur ba nın o lam men SAZ.....

hay ran hay ran hay ra nın o lam

19 **b")**

men SAZ..... ey sîm be den gon ca de hen

22 **C-C')**

sù re ti ah sen SAZ..... nâz i le hî râm
ta' tî ri di mağ
al dî bi zi git

1.

25

ey le se tit rer o se men ten SAZ.....
et me de ol vec hi ha sen ten
tik çe o tas vî ri ha sen ten

2.

28 **SON D)**

ten SAZ..... Dî dâ ri na â dem do ya maz

1. 2.

31

hû ri mi sin sen SAZ..... sen SAZ.....

34 **B)**

Tâ de re dil li ten ni ten ni ten te ne ni te nen

38

nâ te ne dir nâ te ne dir ten SAZ.....

41 **b)**

 Kur ban kur ban kur ba nin o lam

44 **b')**

 men SAZ..... hay rân hay ran

47 **b'')**

 hay ra nin o lam men SAZ..... ey sim be den

50

 gon ca de hen sù re ti ah sen SAZ.....

53 **C-C')**

 Dî dâ rı na â dem do ya maz hû ri mi sin

1. _____ 2. _____

56

 sen SAZ..... sen SAZ.....

Nâz ile hırâm eylese titrer o semen ten
 Tâ'tir-i dimağ etmede ol vech-i hasen ten
 Dîdârına âdem doyamaz hûri misin sen
 Aldı bizi gittikçe o tasvîr-i hasen ten

2.3.4. Şehnâz Buselik Nakış Yürük Semâî (Nâz ile hıram eylese titrer o semen ten)

Güfte : Bilinmiyor

Vezîn : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feîlün)

Makam : Hüseyini

Usûl : Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Hırâm: Nazlı, edalı, salına salına gidiş

Semen: Baha, kıymet, değer, tutar

Ta'tûri: Güzel koku ile kokulandırma

Dîdar: Yüz, çehre

Vech-i hasen: Güzel yüz

Hûri: Cennet kızı, sevgili

Tasvîr-i hasen ten: Yazıyla tarif etme

Âdem: İlk insan, ilk peygamber

Dimağ: Beyin, akıl, şuur

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	î	lün
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Nâ	zi*	le	hı	râ*	mey	le	se	tit	re	ro*	se	men	ten
-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	.(.)	.	.	-	-
Tâ	tî	ri	dî	ma	ğet*	me	de	ol	vec	hi	ha	sen	ten
-	-	.	.	.(.)	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Dî	dâ	rı	na	â	dem	do	ya	maz	hû	ri	mî	sin	sen
-	-	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-
Al	dı	bi	zi	git	tik	çe	o	tas	vî	ri	ha	sen	ten
-	.(.)	.	.	-	-	.	.	-	-	.	.	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ(tekralı); hüseynde asma kalış

B) Terennüm(ikâi); düğâhta kalış

b) Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış, muhayyer perdesine dokunuş

b') Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış

b'') Terennüm(lâfzî); hüseynde asma kalış

C) 2. mısırâ; hüseynde asma kalış

C') 2. mısırâ; düğâhta asma kalış

D) 3. mısırâ(miyân - 1. dolap); nevâda asma kalış

D) 3. mısırâ(miyân - 2. dolap); düğâhta asma kalış

B) Terennüm(ikâi); düğâhta kalış

b) Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış, muhayyer perdesine dokunuş

b') Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış

b'') Terennüm(lâfzî); hüseynde asma kalış

C) 3. mısırâ; nevâda asma kalış

C') 3. mısra; düğâhta asma kalış

A) 4. mısra (tekrarlı); hüseynde asma kalış

B) Terennüm(ikâi); düğâhta kalış

b) Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış, muhayyer perdesine dokunuş

b') Terennüm(lâfzî); nevâda asma kalış

b'') Terennüm(lâfzî); hüseynde asma kalış

C) 4. mısra; hüseynde asma kalış

C') 4. mısra; düğâhta asma kalış, karar

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Hüseyni perdesinde hümayun makamı dizisi kullanılmıştır. Şehnaz makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

B) bölümüne: Yerinde muhayyer makamı dizisinden, yerinde neveser makamı dizisine; yerinde neveser makamı dizisinden yerinde hicaz hümayun makamı dizisine geçki yapılmıştır.

b) bölümünde: Yerinde muhayyer makamı dizisi kullanılmıştır.

b') bölümünde: Yerinde muhayyer makamı dizisinden yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisine; yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisinden yerinde hicaz makamı dizisine geçki yapılmıştır. C) bölümünde: Şehnazbuselik makamı dizisi işlenmiştir.

C-C') bölümlerinde: Yerinde buselik makamı dizisi kullanılmıştır. Şehnaz buselik makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

D) bölümünde: Yerinde zirgüleli hicaz makamı dizisinden yerinde buselik makamının genişlemesine geçki yapılmıştır. Şehnazbuselik makamının seyir özelliklerini taşımaktadır.

Kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Nâ</i>	<i>zi</i>	le	hı	râ	mey	le	se	tit	re	ro	se	men	ten
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1,5 SAZ(4.5)
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

2. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Ta'</i>	<i>tî</i>	ri	dî	ma	ğet	me	de	ol	vec	h-i	ha	sen	ten
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1,5 SAZ(4.5)
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

4. Mısırânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Al</i>	<i>dî</i>	bî	zi	git	tk	çe	o	tas	vî	ri	ha	sen	ten
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	2 SAZ(4)
1.Ölçü					2.Ölçü				3.Ölçü				4.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında durgu/taktî kurallarına uyulmuştur.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında, bestekârın diğer eserlerinde olduğu gibi “*mef*” ve “*û*” heceleri mısırâ başlarında uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Mısırâlarda; “*Mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Çelebi'nin tarzı kullanılmıştır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. Tüm mısırâlar simetriklerdir.

3. Mısırâ (Miyân)'ın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
<i>Dî</i>	<i>dâ</i>	rî	na	â	dem	do	ya	maz	hû	ri	mi	sin	sen
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	1,5 SAZ(4.5)
32.Ölçü					33.Ölçü				34.Ölçü				35.Ölçü

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu/taktî kurallarına uyulmuştur.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısırâsında; uzun-kısa hece bakımından “*mef*” ve “*û*” heceleri uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Mısırâda; “*Mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Çelebi’nin tarzı kullanılmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennümler üç bölümden meydana gelmiştir. B) bölümündeki terennüm ikâi (b, b’, b”) ve (C-C’) bölümündeki terennüm ise lâfzîdir.

UŞŞAK NAKIŞ YÜRÜK SEMÂÎ

Ol sîm beden câme deđişmekden usanmaz

Usûl: Yürük Semâî

Beste: Tab'î Mustafâ Efendi

A)

Ol sîm be den câ me de ğiş mek den u san

4

maz yâr yâr de ğiş

7

mek den u san maz Gün mü ge çer

10

â şık la rı bin ren ge bo yan maz yâr

14

yâr bin ren ge bo yan maz Gel gel
Gel gel

18

gel gel iş ve ba zım yel le li yâ lâ
gel gel çâ re sa zım

22

lâ lâ lâ dost ye le lel li bâ ğı dil gû

26

li süz me bül bû lû bû yi kâ kü

30

lû mest et di be ni vay

33 yâr yâr naz lı gû lüm gel dost dost

37 naz lı gû lüm yâr A) gün mü ge çer

40 â şık la rı bin ren ge bo yan maz yâr

44 yâr bin ren ge bo yan maz SON C) Göğ sün ge çi rüb

48 geç me ya nım dan ha zer ey le yâr

52 yâr ha zer ey le D) Nev res te dir ol

55 tâ ze ci vân â ha da yan maz yâr

59 yâr bin ren ge bo yan maz

Ol sım beden câme değişmekden usanmaz
 Gün mü geğer âşıkların bin renge boyanmaz
 Göğsün geğerüb geçme yanından hazer eyle
 Nevrestedir ol tâze civân âha dayanmaz

2.3.5. Uşşak Nakış Yürük Semâî (Olsîm-beden câme değişmekten usanmaz)

Güfte : Bilinmiyor

Vezin : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feîlün)

Makam : Uşşak

Usûl : Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

Ol: O

Sîm: Gümüş

Âh: Kardeş, dost, feryat etme

Câme: Giysi

Hazer: Sakınma, çekinme, korunma

Nevres: Yeni yetişmiş

Tâze civân: Genç yakışıklı erkek

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	î	lün
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Ol	sîm		be	den	câ	me	de	ğış	mek	de	nu*	san	maz
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Gün	mü	ge	çe	râ*	şık	la	rı	bin	ren	ge	bo	yan	maz
-	.(.)	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Göğ	sün	ge	çi	rüb	geç	me	ya	nım	dan	ha	ze	rey*	le
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Nev	res	te	di	rol*	tâ	ze	ci	vâ	nâ*	ha	da	yan	maz
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ; düğâhta kalış

A) 2. mısırâ; düğâhta kalış

B) Terennüm(lâfzî-tekrarlı); rast perdesinde kalış, (ikâi); düğâhta kalış, (lâfzî); düğâhta kalış

A) 2. mısırâ; düğâhta kalış

C) 3. mısırâ; düğâhta kalış

D) 4. mısırâ; düğâhta kalış

B) Terennüm(lâfzî-tekrarlı); rast perdesinde kalış(ikâi); düğâhta kalış(lâfzî); düğâhta kalış

A) 4. mısırâ, düğâhta kalış

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde uşşak makâmı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümünde: Yerinde rast makamı dizisinden yerinde beyâti makamı dizisine geçki yapılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde uşşak makamı dizisi kullanılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde uşşak makamı dizisi kullanılmıştır.

Eserin kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile			
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
<i>Ol</i>	<i>sîm</i>	be	den	câ	me	de	ğış	mek	te	nu	san	maz	yâr	yâr	
<i>I</i>	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	6	6	3	
1. Ölçü				2. Ölçü				3. Ölçü				4. Ölçü		5. Ölçü	6. Ölçü...
Hece tekrarları				1	2	2	1	1	2	6					
				...6. Ölçü				7. Ölçü				8. Ölçü			

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile				2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile			
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
<i>Gün</i>	<i>mü</i>	ge	çer	â	şık	la	rı	bin	ren	ge	bo	yan	maz	yâr	yâr
<i>I</i>	2	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	3	3	6	3
9. Ölçü				10. Ölçü				11. Ölçü				12. Ölçü		13. Ölçü	14. Ölçü...
Hece tekrarları				...	2	1	1	2	6						
				...				15. Ölçü				16. Ölçü			

4. Mısrânın İncelenmesi:

Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
<i>Nev</i>	<i>res</i>	te	di	rol	tâ	ze	ci	vâ	nâ	ha	da	yan	maz	yâr	yâr
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	6	6	3
54. Ölçü				55. Ölçü				56. Ölçü				57. Ölçü		58. Ölçü	59. Ölçü
Hece tekrarları				bin	ren	ge	bo	yan	maz						
				3	2	1	1	2	6						
				...	60. Ölçü				61. Ölçü						

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısırâlarında durgu/taktî açısından hatâ yoktur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. ve 2. mısırâsında; “*mef*” hecesi uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. “*Mef*” hecesinin besteleniş şekli Kara İsmail Ağa’nın, Âheni Mehmet Çelebi’nin ve Tab’î’nin diğer yürük semâî türündeki eserlerinden farklı bir hece taksimatındadır.

Tab’î, 4. mısırâda diğer yürük semâî eserlerindeki gibi Âheni Mehmet Çelebi’nin hece taksimatını kullanmıştır. “*Mef*” ve “*û*” hecelerin kısa olarak bestelenmiştir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir. Mısırâ tekrarlarının yarısında anlam bütünlüğü açısından 2. mısırânın yarısı kullanılmıştır.

3. Mısırâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
<i>Göğ</i>	<i>sün</i>	ge	çi	rüb	geç	me	ya	nım	dan	ha	zer	ey	le	yâr	yâr
<i>I</i>	<i>I</i>	1	1	2	2	1	1	2	2	1	1	2	6	6	2
47. Ölçü				48. Ölçü				49. Ölçü				50. Ölçü	51. Ölçü	52. Ölçü	
Hece tekrarları									...	1	1	2	6		
									...			53. Ölçü			

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısırâsında durgu/taktî açısından verilen kalıba uymaktadır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 4. mısırâsı ile simetriktir. Eserde; imâle, med ve ulamalar dikkate alınmıştır. “*Mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Âheni Çelebi’nin tarzı kullanılmıştır.

Her mısırâ 8 ölçü bestelenmiştir.

Terennümün İncelenmesi: B) bölümü olan terennüm bölümü sırasıyla lâfzî, ikâî, lâfzî bestelenmiştir. Mısırâdaki hece tekrarları “*yâr yâr*” kelimeleriyle yapılmıştır.

HİCAZ NAKIŞ YÜRÜK SEMÂİ

Tâkat mı gelir sevdiğim ol iş ve vü nâze

Usûl: Yürük Semâî

Beste: Tab'î Mustafa Efendi

A)

Tâ kat mı ge lir sev di ğim ol iş

5 iş ve vü nâ ze Ruh

9 sat mı ve rir gam ze le rin ar

Düş

13 ar zı ni yâ ze Yâr câ nım

sem ti hi ca ze

17 gel dost mî rim

20 gel ye le le le le lel ye le le le lel

25 ye le le le le lel Ruh sat mı ve rir gam ze le rin

Düş dü yi ne câ nâ yo lu muz

30 ar ar zı ni yâ ze

sem sem ti hi câ ze

SON

34 D) Dâ men be mi yân kâ be i vas lîn

38 1. lîn he ve siy le

41 2. lîn he ve siy le

Tâkat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze
Ruhsat mı verir gamzelerin arz-ı niyâze
Dâmen be miyân kâbe-i hevesiyle
Düşdü yine cânâ yolumuz semt-i hicâze

2.3.6. Hicaz Nakış Yürük Semâî (Tâkat mı gelir sevdiğim ol işve vü nâze)

Güfte : Bilinmiyor

Vezi : Aruz vezni kullanılmıştır.

(mefûlü/mefâîlü/mefâîlü/feûlün)

Makam : Hicaz

Usûl : Yürük Semâî (6/4)

Güftede yer alan bazı kelimeler ve anlamları:

İşve: Naz eden güzelin, gönül aldatan, gönül çelen naz ve edâsı.

Niyâz: Yalvarmak

Dâmen: Etek

Miyân: Orta

Vasl: Birleştirmek

Cânâ: Ey can, ey sevgili!

Semt-i hicâze: Hicaza doğru

Tâkat: Güç, kuvvet

Güfte ve hece değerleri:

1.tef'ile					2.tef'ile				3.tef'ile				4.tef'ile
Mef	û	lü	me	fâ	î	lü	me	fâ	î	lü	fe	û	lün
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Tâ	kat	mı	ge	lir	sev	dî	ğî	mol*	iş	ve	vü	nâ	ze
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Ruh	sat	mı	ve	rîr	gam	ze	le	ri	nar*	zı	ni	yâ	ze
-	-	•	•	-	-	•	•	.(.)	-	•	•	-	-
Dâ	men	be	mî	yân	kâ	be	î	vas	lîn	he	ve	siy	le
-	-	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-
Düş	dü	yi	ne	câ	nâ	yo	lu	muz	sem	ti	hi	câ	ze
-	.(.)	•	•	-	-	•	•	-	-	•	•	-	-

Biçim şeması:

A) 1. mısırâ, düğâh perdesine bağlanma

A) 2. mısırâ, düğâh perdesinde karar

B) Terennüm (lâfzî); segâh perdesinde asma kalış, (ikâî); nevâda ve hüseynde asma kalış

A) 2. mısırâ; karar

D) 3. mısırâ(miyân); yerinde evç geçki, eviçle başlayıp hicazla karara düşüş

A) 4. mısırâ; düğâh perdesinde hicaz karar

B) Terennüm (lâfzî); segâh perdesine düşüş(ikâî); nevâda ve hüseynde asma kalış

A) 4.mısırâ; karar

Makam İncelemesi:

Eserin;

A) bölümünde: Yerinde hicaz makamı dizisi kullanılmıştır.

B) bölümüne: Yerinde hicaz makamı dizisi kullanılmıştır.

C) bölümünde: Yerinde hicaz makamı dizisinden yerinde uşşak makamı dizisine ve tekrar yerinde hicaz makamı dizisine geçki yapılmıştır.

D) bölümünde: Yerinde eviç makamı dizisinden yerinde hicaz makamı dizisine geçki yapılmıştır.

Kısa hece birimi 4'lük süredir. Hece tâksimatı bakımından eserin kısa hece birimi 1 olmak kaydıyla:

1. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile...		
Mef	û	lü	me	fâ		î	lü
<i>Tâ</i>	<i>kat</i>	mı	ge	lir	(es)	<i>sev</i>	di
6	2	1	1	2	1	<i>I</i>	1
1.Ölçü	2.Ölçü				3.Ölçü...		

...2.tef'ile		3.tef'ile					4.tef'ile	
me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
ğî	mol	iş	ve	vü	nâ	ze		
1	2	6	6	2	1	1	2	6
...3.Ölçü		4.Ölçü	5.Ölçü	6.Ölçü		7.Ölçü		

2. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile...		
Mef	û	lü	me	fâ		î	lü
<i>Ruh</i>	<i>sat</i>	mı	ve	rir	(es)	<i>gam</i>	ze
6	2	1	1	2	1	<i>I</i>	1
8.Ölçü	9.Ölçü				10.Ölçü...		

...2.tef'ile		3.tef'ile					4.tef'ile	
me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
le	ri	nar	zı	ni	yâ	ze		
1	2	6	6	2	1	1	2	6
...10.Ölçü		11.Ölçü	12.Ölçü	13.Ölçü		14.Ölçü		

4. Mısrânın İncelenmesi:

1.tef'ile					2.tef'ile...		
Mef	û	lü	me	fâ		î	lü
<i>Düş</i>	<i>dü</i>	yi	ne	câ	(es)	<i>nâ</i>	yo
6	2	1	1	2	1	<i>I</i>	1
8.Ölçü	9.Ölçü				10.Ölçü...		

...2.tef'ile		3.tef'ile					4.tef'ile	
me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
lu	muz	sem	ti	hi	câ	ze		
1	2	6	6	2	1	1	2	6
...10.Ölçü	11.Ölçü	12.Ölçü	13.Ölçü			14.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında durgu kurallarına uyulmuştur. Durgular, uzun süreli seslerle ve suslarla yapılmıştır.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 1. 2. ve 4. mısralarında; 2. tef'ilenin “î” hecesi uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Durgu kurallarına uyulduğundan hatâ değildir. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

3. Mısrâ (Miyân)’ın İncelenmesi:

1.tef'ile			2.tef'ile				
Mef	û	lü	me	fâ		î	lü
<i>Dâ</i>	<i>men</i>	be	mi	yân	(es)	<i>kâ</i>	be
6	2	1	1	2	1	<i>I</i>	1
38.Ölçü	39.Ölçü				40.Ölçü...		

3.tef'ile					4.tef'ile			
me	fâ	î	lü	fe	û	lün		
i	vas	lin	he	ve	siy	le		
1	2	6	6	2	1	1	2	6
...40.Ölçü	41.Ölçü	42.Ölçü	43.Ölçü			44.Ölçü		

Durgu/Taktî: Eserin 3. mısrasında durgu kurallarına uyulmuştur. Diğer mısralarla simetriktir.

Uzunluk-Kısalık: Eserin 3. mısrasında; 2. tef'ile'nin “î” hecesi uzun bestelenmesi gerekirken kısa bestelenmiştir. Bestekârın bunu bilerek yaptığı

âşikardır. Diğer heceler uzun-kısa hece bakımından aruz vezni kalıbı dikkate alınarak bestelenmiştir.

Eserde imâle ve ulamalar mısırâlara yansıtılmıştır.

Tüm mısırâlarda; “*mef*” ve “*û*” hecelerinin bestelenmesinde Kara İsmail Ağa'nın tarzı kullanılmıştır.

Terennümün İncelenmesi: Terennüm iki bölümden meydana gelmiştir. B) bölümündeki terennüm lâfzî C) bölümündeki ise ikaî'dir.

3. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

3.1. Sonuç

Tab'î eserlerini bestelerken müzik kültürünü eserlerine yansıtmış ve özgünlüğü yakalamıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde verilen dayanaklara göre: Prozodi, makam, form, hece taksimâtı ve prozodideki usûl kurallarına göre aşağıdaki bulgularla karşılaşılmıştır:

Prozodi açısından tüm eserlerde; aruz vezninin dışına çıkılmamış, heceler uzunluk-kısalık bakımından prozodi kurallarına uygun işlemiştir. Murabbâ beste “*Buldım peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin*” eserinde “*tâziyâne*” kelimesinin “*tâzyâne*” ve murabbâ beste “*Seyreyle o billûr beden tâze firengi*” eserinde “*İsveç ile*” söz öbeğinin “*İsveçle*” şeklinde kullanılarak ünlü düşmesi yapılması, nakış aksak semâî “*Çıkmaz derûn-u dilden efendim*” eserinde “*niyyetin*” kelimesinin “*niyyetin*” şeklinde kullanılarak ünsüz türemesi yapılması, Tab'î'nin edebi bilgiye sahip olduğunun göstergesidir.

“*Hafif*” usûlünde olmasına rağmen murabbâ beste “*Buldım peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin*” eserini “*çember*” usûlü kuralına göre bestelemesi kendine özgü bir tarzı olduğunun ve türleri harmanlamasının bir kanıtıdır.

Makam açısından; AREL nazariyatına göre yapılan araştırmada; makam kuralları dışına çıkılmamış, makamın geleneksel seyrini ve makam geçkilerini kendine özgü bir tarzla işlemiştir. “*Buldım peyâm-ı lûtfîle yârin nişânesin, ol şeh-i hüsnün dilâ râz-ı nihânım kim bilir, seyreyle o billûr beden tâze fireng-i*” eserlerinin miyân terennümlerinin, 1. 2. ve 4. mıs râların terennümünden farklı ezgiyle bestelendiği saptanmıştır.

Form açısından: Beste formunda “*Berg-i gül ol gonca fem sen gibi ter-dâmen midir?*” eserinin terennümsüz bestelendiği ve yürük semâî “*Gül yüzlülerin şevkine gel nûş edelim mey*” eserinin literatürdeki form yapılarından ve bestekârın diğer yürük semâî formundaki eserlerinden farklı olduğu dikkat çekmiştir.

Hece taksimâtı açısından: Güftelerdeki taktî/durgu kurallarına uyulmuş, ağır semâî “*Günden güne bir serv-i hirâman olacaksın*” eserinde yürük semâî durgu/taktî uyumu görülmektedir. Bu bağlamda formların özelliklerini birbirine harmanlandığını anlıyoruz. Bestekârın, ağır semâî “*Günden güne bir serv-i hirâman olacaksın*” eserinde sadece “*mef*” hecesini kısa bestelemesi, bestekârın diğer ağır semâî formunda bestelediği eserlerden farklı hece taksimatındadır.

Tab’î’nin incelenen 6 yürük semâî’sinin; 4’ünde Âhenî Mehmet Çelebi’nin, 2’sinde ise; Kara İsmail Ağa’nın tarzını kullanmıştır. Yürük semâî formundaki “*Ol sîm beden câme değişmekten usanmaz*” isimli eserinde ilk iki mısırâdaki “*mef*” hecesinin bestelenme şekli diğer mısırâlardan ve diğer yürük semâîlerdeki hece taksimatlarından farklı bir şekilde kullanıldığı görülmüştür.

Usûl açısından: Beste formundaki eserler; çember, devr-i kebir, hafif, muhammes ve zencir usûllerinde bestelenmiştir. Bu eserlerin usûl dağılımı; “*çember(1), devr-î Kebir(2), hafif(3), muhammes(1), zencîr(1)*” şeklindedir. Devr-î kebir (28/4), hafif(32/4) ve muhammes(32/4) usûlündeki eserlerde usûlün 2. mertebesi kullanılmıştır.

Ağır semâî formunda beyatî nakış ağır semâî “*Çıkmaz derûn-i dilden efendim muhabbetin*” (10/8) aksak semâî usûlünde, yegâh ağır semâî “*Günden güne bir serv-i hirâman olacaksın*”(10/4) ağır aksak semâî usûlünde, dügâh ağır semâî “*Nedir ol cünbüş-i nadide, o cansuz nigâh*” (10/8) aksak semâî olarak toplamda üç eser bulunmaktadır. Bu eserlerden; beyatî nakış ağır semâî “*Çıkmaz derûn-i dilden efendim muhabbetin*” eserinde, aksak semâî-curcuna-yürük semâî usûl geçkisi yapılmış ve bir tanesinde de usûlün 1. mertebesi (10/4) kullanılmıştır.

3.2. Öneriler

Bu araştırmada, geleneksel Türk müziğinde kullanılan prozodi, makam, form, hece taksimâtı ve usûl konuları incelenmiştir.

Tezin kaynak tarama aşamasında, hece taksimâtı çalışmalarının sınırlı sayıda yapıldığı bilgisine ulaşılmıştır. Bu tarz çalışmaların sürekliliği sağlanmalıdır.

Geleneksel Türk müziği prozodi kurallarından olan kelimelerde vurgu ve usûlün kuvvetli, yarı kuvvetli, zayıf zamanının prozodiye etkisinin araştırılması, Türk müziğine prozodi konusunda katkıda bulunacaktır.

Eski kaynaklarda ulaşılan notaların yeniden “mus2” programında yazılması, hem Türk müziği eserlerinin gelecek nesillere aktarılmasını, hem de eserlerin doğru icra edilmesini sağlayacaktır.

Devlet Türk Mûsikisî Konservatuarlarında Türk müziğinde kompozisyon ve besteleme teknikleri derslerinin konulması Türk müziğinin gelişimini ve Türk müzik kültürünün devamını sağlayacaktır.

Bu çalışma, yapılacak olan benzer araştırmalarda kaynak olarak kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- AK Ahmet Şahin, *Türk Mûsikîsi Tarihi*, Akçağ Yayınları, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayıncılık Ankara 2014
- AKDOĞU Onur, *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. Meta Basım, İzmir 2003.
- AKSÜT Sâdun, *Türk Mûsikîsinin 100 Bestekârı*. İnkılâb Kitabevi, İstanbul 1993.
- AREL Hüseyin Sâdettin, *Prozodi Dersler*, Pan Yayınları, İstanbul 1997
- BAŞARA Erol, “Aruz vezninin belli bir kalıbında yazılmış güftelerin sengin semâî usûlü ile bestelenmesinde görülen bazı prozodik özellikler”, *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 37/2: 2013, s. 42-48.
- Câmü'l-Elhân*, Mürettibi Belli Olmayan, (Tarihi Belli Olmayan Muhtemelen Hicrî 1317).
- ÇAKAR Şeref, *Türk Müziği Teorisi ve Makamlar*. Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara 2004.
- DEVELLİOĞLU Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi, Ankara 2006.
- GAZİMİHÂL Mahmut Râgıp, *Mûsikî Sözlüğü*. MEB Yayınları, İstanbul 1961.
- GÜLDAŞ Saadet, *Türkçede Vurgu Ve Mûsikîmizin Sözlü Eserlerinde Prozodik Uygulamalar*. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi İstanbul, 1990.
- GÜLDAŞ Saadet, *Vurgu ve Vurgulamaları İle Türk Musikisinde Prozodi*. Kurtiş Matbaacılık, İstanbul 2003.
- İÇLİ Selahattin, *50. Sanat Yılında Selahattin İçli ve Besteleri*. Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul 1997.
- İLAYDIN Hikmet, *Türk Edebiyatında Nazım*. İnkılâp Kitabevleri ve Ata Kitabevleri Koll. Şti., İstanbul 1966.
- İPEKTEN Haluk, *Eski Türk Edebiyatı/Nazım Şekilleri ve Aruz*. Dergâh Yayınları, İstanbul 2005.

- ÖZALP Mehmet Nazmi, *Türk Mûsikîsi Tarihi*, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul 2000.
- ÖZCAN Mustafa Sıddık, *Ortaöğretim Türk Dili Ve Edebiyatı 9.Sınıf Ders Kitabı*. Sonuç Yayınları, Ankara 2018.
- ÖZKAN İsmâil Hakkı, *Türk Musîkisi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velveleleri*. Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul 2017.
- ÖZTUNA Yılmaz, *Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul 1969.
- SAY Ahmet, *Mûzik Ansiklopedisi*, Başkent Yayınevi, Ankara 1992.
- TEKİN Hatice Selen, *Şair ve Besteci Arasındaki Ahenk. Turkish Studies*, 6/3: (2011), 333-354.
- YAVAŞÇA Alaaddin, *Türk Mûsikîsi'nde Kompozisyon ve Beste Biçimleri*. Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, İstanbul 2002.

ÖZ GEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Hakan CERİM
Uyruğu : T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri : Muğla/06.06.1989
E-posta : hakancerim48@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum/	Mezuniyet Yılı
Lisans	Ege Üniversitesi Devlet Türk Müsikîsi Konservatuarı/	2012

İŞ TECRÜBESİ

Tarih	Kurum	Görev
26.08.2016	MEB	Müzik Öğretmeni

YABANCI DİL BELGESİ

Yabancı Dilin Adı: KPDS (...) ÜDS (...) TOEFL (...) EILTS (...)